

Molitvena osmina za edinost kristjanov 2012
»Vsi bomo spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa«
(1 Kor 15,51–58)

Uvodne misli

»Na ekumenski poti k edinosti gre prvenstvo skupni molitvi. Če se bodo kristjani znali kljub svojim delitvam vedno bolj zedinjati v skupni molitvi okoli Kristusa, bo rastla njihova zavest o tem, kako je omejeno tisto, kar jih ločuje, v primeri s tem, kar jih združuje. Če se bodo vedno pogosteje in vztrajneje srečevali pred Kristusom v molitvi, bodo iz tega črpali pogum za spoprijem z vso bolečo in človeško resničnostjo ločitev« (Janez Pavel II., Okrožnica *Da bi bili eno*, št. 22).

Te besede pokojnega papeža nas spodbujajo, da se v dneh molitvene osmine za edinost vnovič z veseljem zbiramo okoli Kristusa in se pridružujemo njegovi molitvi za edinost. V ta namen vam Slovenski ekumenski svet izroča knjižico z bogoslužnimi besedili in nagovori (premišljevanji). V glavnih črtah jih je pripravila ekumenska skupina na Poljskem, vendar smo jih v veliki meri prilagodili slovenskim razmeram. Glavna misel govori o preoblikujoči moči, ki jo ima vera v Kristusa: **»Vsi bomo spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa«** (prim. 1 Kor 15,51–58). V nagovorih se bomo spomnili blaženega škofa A. M. Slomška, saj obhajamo Slomškovo leto ob 150-letnici njegove smrti, lani pa je poteklo 160 let od njegove ustanovitve molitvene Bratovščine (Apostolstva) sv. Cirila in Metoda.

Primerno je, da vsaj v dneh osmine na vidno mesto v cerkvi postavimo sliko bl. Slomška in svetih bratov Cirila in Metoda. V bogoslužje in v veroučna srečanja lahko vključimo molitev, ki jo molijo člani Apostolstva (str. 5). K molitvi lahko povabimo skupine v župniji, družine in bolnike. Obhajanje osmine obogatimo s kakšno oprijemljivo gesto naklonjenosti do kristjanov drugih Cerkev, ki živijo v župniji.

dr. Bogdan Dolenc
tajnik Komisije za ekumenizem pri SŠK (Slovenskega ekumenskega sveta)

Priprava molitvene osmine za edinost 2012

Navada je, da na severni polobli obhajamo osmino v dneh med 18. in 25. januarjem. Ta dva datuma je leta 1908 predlagal Paul Wattson, ker je to teden med praznikoma sv. Petra in sv. Pavla in ima torej simbolični pomen. Gradivo za osmino že dolga leta skupaj pripravljata Papeški svet za edinost in komisija Vera in cerkvena ureditev (Faith and Order) pri Svetovnem (Ekumenskem) svetu Cerkev. Namenjeno je za čas osmine in tudi za vse leto, ko naj bi bilo v pomoč in spodbudo za zasebno ali skupno molitev ob drugih ekumenskih srečanjih. Pri njih naj bi izražali tisto stopnjo občestva, ki je že dosežena in molili za polno edinost, ki jo hoče Kristus. Na južni polobli obhajajo to osmino v bližini binkoštnega praznika, ki je prav tako pomenljiv simboličen dan za edinost Cerkev.

Prvi osnutek gradiva je pripravila skupina predstavnikov različnih krščanskih Cerkev, ki so se zbrali na povabilo Komisije za dialog pri poljski škofovski konferenci in Poljskega ekumenskega sveta. Dokončno obliko je temu gradivu dala skupina, ki sta jo imenovala komisija Vera in cerkvena ureditev ter Papeški svet za edinost. Sestala se je septembra 2010 na Tajništvu poljske škofovske konference v Varšavi.

Med zasedanjem so prejeli vest, da je v Rimu umrl mons. Eleuterio Francesco Fortino, podtajnik Papeškega sveta za edinost. V njegov spomin so na začetku knjižice, ki prinaša gradivo, zapisali: »Njegova predanost edinosti kristjanov in še posebej molitvi za edinost je bila eden od številnih darov, ki jih je imel in jih je z veseljem delil z drugimi. Letošnje besedilo posvečamo njegovemu spominu. Naj molitev ob teh besedilih pospeši izpolnitev Kristusove prošnje, 'da bi bili eno ..., da bo svet veroval'«.

Molitev za edinost

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil, da bi bili vsi Tvoji učenci popolnoma eno, kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi. Daj, da bomo živo začutili, kako velika nezvestoba do Tebe je naša razdeljenost. Daj nam iskrenosti, da bomo priznali in obžalovali ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno nenaklonjenost, ki se morda skrivajo v nas. Daj nam poguma, da bomo vse to izkoreninili. Nakloni nam, da se vsi zedinimo v Tebi, da bi se iz naših src in ustnic neprestano dvigala Tvoja molitev za edinost kristjanov, kakršno Ti hočeš. V tebi, ki si popolna Ljubezen, naj najdemo Pot, ki vodi do edinosti v poslušnosti Tvoji Ljubezni in Resnici. Amen.

Molitev, ki so jo slovenski škofje potrdili za člane Apostolstva sv. Cirila in Metoda:

O Bog, ki si nas po svetih bratih Cirilu in Metodu poklical k edinosti vere, zedini vse kristjane v svoji sveti Cerkvi. Naj bomo v češčanju troedinega Boga vsi narodi na zemlji združeni, kakor so združeni božji izvoljenci v nebesih. To te prosimo po zasluženju Jezusa Kristusa, po priprošnji prečiste Device Marije, sv. Cirila in Metoda, sv. Leopolda Mandiča in vseh svetnikov. Amen.

*Oče naš... Zdrava Marija... Slava Očetu...
Sveta Devica Marija, prosi za nas!
Sveta brata Ciril in Metod, prosita za nas!
Blaženi Anton Martin Slomšek, prosi za nas!*

Svetopisemski odlomek, ki je izhodišče molitev in razmišljanj

(1 Kor 15,51–58)

Glejte, skrivnost vam povem: vsi ne bomo zaspali, vsi pa bomo spremenjeni, hipoma, kakor bi trenil z očesom, ob glasu poslednje trobente. Zdonela bo namreč in mrtvi bodo vstali nepropadljivi in **mi bomo spremenjeni**. Kajti to, kar je propadljivo, si mora obleči nepropadljivost, in kar je umrljivo, obleči neumrljivost. Ko pa si bo to, kar je propadljivo, obleklo nepropadljivost, in to, kar je umrljivo, obleklo neumrljivost, tedaj se bo izpolnila beseda, ki je zapisana: Smrt je použita v zmagi. Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo? Želo smrti je greh, moč greha pa je postava. Hvala torej **Bogu, ki nam daje zmago po našem Gospodu Jezusu Kristusu**. Zato, moji ljubi bratje, bodite stanovitni, neomahljivi, nadvse uspešni v Gospodovem delu, ker veste, da vaš trud v Gospodu ni prazen.

Predstavitev teme molitvene osmine 2012

»Vsi bomo spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa«

(1 Kor 15,51–58)

Gradivo za molitveno osmino 2012 je pripravila delovna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki Rimskokatoliške, Pravoslavne in Starokatoliške Cerkve ter protestantskih

Cerkva, ki delujejo na Poljskem. Po daljših pogovorih med predstavniki različnih ekumenskih skupin so se odločili, da se osredotočijo na temo **preoblikujoče moči, ki jo ima vera v Kristusa**, zlasti v zvezi z našo molitvijo za vidno edinost Cerkve, ki je Kristusovo telo. Naslonili so se na besede sv. Pavla korintski Cerkvi, ko govori o začasni naravi (minljivosti) sedanjega življenja (z vsemi navideznimi »zmagami« in »porazi«) v primerjavi s tem, kar prejmemo po Kristusovi zmagi v njegovi velikonočni skrivnosti.

Izbira teme

Zgodovino Poljske so zaznamovali številni porazi in zmage. Doživljala je zasedbe (vdore), delitve in zatiranje s strani tujih sil in sovražnih sistemov. Nenehno stremljenje po osvoboditvi od zaslužjenja in hrepenenje po svobodi sta značilnosti poljske zgodovine, ki sta privedli do velikih sprememb v življenju naroda. A kjer se izbojuje zmaga, tam so neizbežno tudi takšni, ki niso deležni veselja in zmagoslavja zmagovalcev. Ta značilnost zgodovine poljskega naroda je navdihovala ekumensko skupino, ki je pripravljala letošnje gradivo, da поблиže razmišlja o tem, kaj pomeni »zmagovati« oziroma »izgubljati«, zlasti ker govorico »zmage« često razumevamo triumfalistično. Kristus pa nam kaže povsem drugačno pot!

Evropsko nogometno prvenstvo bo letos (2012) potekalo na Poljskem in v Ukrajini. Še nekaj let nazaj to ne bi bilo mogoče. Tudi to dejstvo je za mnoge znamenje nekakšne »narodne zmage«. Milijoni navdušencev bodo držali pesti za zmago njihovega moštva. Ob tem pa lahko pomislimo na razočaranje poražencev, ne le pri športu, ampak v njihovem življenju in skupnostih. Kdo se še zmeni za tiste, ki nenehno izgubljajo in doživljajo poraze zaradi razmer, v katerih živijo? Tekmovanje (rivalstvo) je nenehno navzoč pojav ne le v športu, ampak tudi v političnem, poslovnem, kulturnem in celo cerkvenem življenju.

Jezusovi učenci so se ob neki priložnosti prepirali o tem, »*kateri izmed njih je največji*« (Mr 9,34); to kaže, da so bile tudi med njimi težnje po uveljavljanju. Jezusov odgovor je bil zelo preprost: »Če kdo hoče biti prvi, naj bo izmed vseh zadnji in vsem služabnik« (Mr 9,35). Te besede govorijo o zmagi, ki jo dosežemo z medsebojnim služenjem in pomočjo; s tem, da krepimo samospoštovanje tistih, ki so »zadnji«, pozabljeni in izključeni. Najlepši zgled takšnega ponižnega služenja je za vse kristjane Jezus Kristus in njegova zmaga, ki jo je dosegel prek smrti in vstajenja. V njegovem življenju, delovanju, učenju, trpljenju, smrti in vstajenju želimo iskati navdih za naš čas, za »zmagovito« življenje po veri, ki se bo izražalo v socialni angažiranosti v duhu ponižnosti, služenja in zvestobe evangeliju. Ko je pričakoval trpljenje in smrt, je molil, **da bi njegovi učenci bili eno**, da bo svet veroval. **Ta »zmaga« je mogoča samo prek duhovnega preoblikovanja in spreobrnjenja.** Zato smo za temo naših razmišljanj izbrali zgoraj omenjene besede apostola narodov. Gre za to, da izbojujemo zmago, ki bo združila vse kristjane v služenju Bogu in drug drugemu. Ko molimo in si prizadevamo za polno vidno edinost Cerkve, bomo – skupaj z veroizpovednimi izročili, ki jim pripadamo – spremenjeni, preoblikovani in upodobljeni po Kristusu. **Edinost, za katero molimo, bo morda zahtevala prenovo oblik cerkvenega življenja, ki so nam domače.** Ta pogled v prihodnost je obetaven, a nas utegne nekoliko prestrašiti. Edinosti, za katero molimo, ne moremo opisati zgolj s »prijetnimi« pojmi, kot sta prijateljstvo in sodelovanje. Edinost zahteva pripravljenost, da odpravimo medsebojno tekmovalnost. Drug drugemu se moramo odpreti, prinesiti svoje darove in prejemati darove od drugih. Le tako bomo zares vstopili v novo življenje v Kristusu, ki je edina resnična zmaga.

V božjem odrešenjskem načrtu ima vsak človek svoje mesto. Kristus v moči svoje smrti in vstajenja objema vse ljudi, ne glede na to, ali zmagujejo ali doživljajo poraze, »da bi vsak, ki

veruje, imel v njem večno življenje« (Jn 3,15). Tudi mi smo lahko deležni njegove zmage! Dovolj je, da verujemo vanj in lažje bomo premagovali hudo z dobrim.

V osmih dneh bomo razmišljali o tem, kako nas zmaga našega Gospoda Jezusa Kristusa spreminja. Ob svetopisemskih berilih bomo skušali dojeti, kaj to pomeni za življenje kristjanov in za edinost. Na začetku bomo pogled usmerili v Kristusa, ki je prišel, da bi služil, na koncu pa nas bo pot pripeljala do proslavljanja njegovega kraljestva, ki ga je vzpostavil s svojim križem in vstajenjem.

Prvi dan (sreda, 18. januarja):
Spremenjeni smo v moči Kristusa – služabnika
»Sin človekov je prišel, da bi stregel« (Mr 10,45)

Uvod

Že več kot sto let je stara pobuda, da se kristjani v januarju osem dni zbiramo k molitvi za edinost kristjanov, za katero je sam Jezus Kristus zvečer pred svojo smrtjo goreče prosil Očeta: »Da bodo vsi eno.« Jezus o edinosti ni razpravljal, ampak je zanjo molil, mi pa smo povabljeni, da se pridružimo tej njegovi molitvi. V duhu se povežimo z vsemi našimi brati – kristjani v drugih krščanskih Cerkvah in skupnostih, ki prav tako hrepenijo po edinosti.

Prvo berilo: Mesija bo pravičen, zmagovit in krotak (Zah 9,9–10)
Berilo iz knjige preroka Zaharija.

Silno se raduj, hči sionska, vzklikaj, hči jeruzalemska! Glej, tvoj kralj prihaja k tebi, pravičen je in zmagovit, krotak je in jezdi na osličku, na žrebetu oslice. Uničil bo vozove v Efrájimiu in konje v Jeruzalemu, uničil bo bojni lok in narodom oznanil mir. Njegova oblast bo segala od morja do morja, od veletoka do koncev zemlje.

Ps 131: Otroška spokojnost

Odpev: Moje srce ni prevzetno.

GOSPOD, moje srce ni prevzetno,
moje oči se ne povzdigujejo.
Ne poganjam se za velikimi dejanji,
za čudovitejšimi od mene. ODPEV.

Nasprotno, potešil in pomiril sem svojo dušo
kakor otrok v naročju svoje matere,
kakor otrok je v meni moja duša.
Izrael, upaj v GOSPODA,
od zdaj dalje in na veke! ODPEV.

Drugo berilo: Imamo različne darove za služenje (Rim 12,3–8)
Berilo iz Pisma apostola Pavla Rimljanom.

Bratje in sestre.

Po milosti, ki mi je dana, naročam vsakomur izmed vas: ne imejte visokih misli, saj je to v nasprotju s tem, kar je treba misliti, ampak mislite na to, da boste premišljeni; vsak pač po meri vere, ki mu jo je Bog dal. Kajti kakor imamo v enem telesu mnogo delov, ti deli pa

nimajo vsi istega delovanja, tako smo tudi mi, čeprav nas je več, eno telo v Kristusu, posamezni pa smo si deli med seboj. Imamo različne milostne darove, pač po milosti, ki nam je bila dana. Če ima kdo dar preroštva, naj ga uporablja v skladu z vero. Kdor ima dar služenja, naj ga uporablja za služenje. Kdor ima dar učenja, naj uči. Kdor ima dar spodbujanja, naj spodbuja. Kdor daje, naj daje širokosrčno. Kdor je predstojnik, naj ga odlikuje vestnost. Kdor izkazuje usmiljenje, naj to dela z veseljem.

Aleluja. Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge. Aleluja.

Evangelij: Med vami pa naj ne bo tako (Mr 10,42–45)

Iz svetega evangelija po Marku.

Tisti čas je Jezus poklical svoje učence k sebi in jim rekel: »Veste, da tisti, ki veljajo za vladarje, gospodujejo nad narodi in da jim njihovi velikaši vladajo. Med vami pa naj ne bo tako, ampak kdor hoče postati velik med vami, naj bo vaš strežnik, in kdor hoče biti prvi med vami, naj bo vsem služabnik. Saj tudi Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.«

Nagovor

Glavna misel letošnje molitvene osmine za edinost je obljuba, da »bomo vsi spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa«. Edinost, za katero molimo, zahteva od nas, da v marsičem spremenimo svoje mišljenje in ravnanje, skratka, da se spreobrnemo. Sv. Pavel pravi, da se moramo upodobiti po Kristusu. Edinost, za katero molimo, bo morda zahtevala tudi prenavo oblik cerkvenega življenja, ki so nam domače. Cerkev mora postati še bolj »služeča Cerkev«, kajti samo Cerkev, ki služi, se sme imenovati Kristusova Cerkev. Duh služenja mora navdihovati vse odločitve pastirjev in vernikov.

Vse Jezusovo življenje in delovanje je bilo v duhu služenja. Uči nas, da je prava človekova veličina v služenju Bogu in bližnjemu. Služiti Kristusu in bližnjemu pomeni kraljevati. Zaharijeva prerokba napoveduje Mesija, ki je pravičen, zmagovit in obenem krotak, saj jezdi na osliču, ne na konju. Oslič je bil vedno tovorna žival preprostih ljudi, medtem ko je bil konj vojaška žival in je simboliziral moč in nasilje. Prerokba se je uresničila v Jezusu, Kralju miru, ki na osliču prijezdi v Jeruzalem, mesto miru. Ljudi ne osvaja s silo ali prevaro, ampak s krotkostjo in ponižnostjo.

Tudi apostol Pavel nas v berilu spodbuja k takšni usmerjenosti: »Ne imejte visokih misli.« Po božji milosti imamo različne milostne darove, ki jih moramo uporabljati v korist vseh. To velja tudi za Cerkev in cerkvene skupnosti: vsaka je prejela in razvila svoje posebne darove, ki so ji dani zato, da jih postavijo v službo drugim, ne pa zato, da bi se z njimi ponašala. Bistvena sestavina ekumenskega gibanja je zato »izmenjava darov«, saj more vsaka stran obogatiti drugo.

»Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.« S svojim služenjem je Kristus popravil in odrešil našo upornost, našo nepripravljenost, da bi služili Bogu. S svojim zgledom je tudi popravil in odrešil naše medčloveške odnose: »Med vami pa naj ne bo tako, ampak kdor hoče postati velik med vami, naj bo vaš strežnik, in kdor hoče biti prvi med vami, naj bo vsem služabnik.« To je novo merilo, po katerem se odloča, kdo je resnično velik, kdo je v resnici prvi.

Drugi vatikanski koncil, ki se je začel oktobra 1962, torej pred petdesetimi leti, je naloge pastirjev v Cerkvi opisal kot služenje, ko je zapisal: »Nositelji svete oblasti služijo svojim bratom« (C 18). Na drugem mestu pravi: »Cerkev ni postavljena za to, da bi iskala zemeljsko slavo, temveč da bi tudi s svojim zgledom razširjala ponižnost in zatajevanje. V ubogih in trpečih spoznava podobo svojega ustanovitelja, ubogega in trpečega; zelo si prizadeva za lajšanje njihove bede in želi služiti Kristusu v njih« (C 8).

Novembra lani smo začeli obhajanje Slomškovega leta. Bog je tega našega škofa povišal, ker je bil ponižen in neutrujen v služenju Bogu in ljudem. S tem je že sto let pred koncilom uresničeval koncilskega duha. Njegova veličina je bila tudi v tem, da je začutil nujnost molitve in dela za zedinjenje kristjanov in v ta namen ustanovil Bratovščino ali Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Prošnje

NEBEŠKI OČE, pridružujemo se Jezusovi molitvi pri zadnji večerji in te prosimo:
DAJ, DA BOMO VSI ENO.

1. Tvoj Sin je najlepši zgled ponižnosti in služenja. Naj se navzamemo njegovega duha.
2. Naj darove, ki nam jih je Bog dal, uporabljamo v dobro vseh.
3. Odpusti nam grehe vzvišenosti, ki so v preteklosti zaznamovali naše odnose do drugih kristjanov.
4. Vsi, ki smo krščeni, sestavljamo eno telo. Naj bomo solidarni do ubogih in trpečih.
5. Naj nikoli ne omahujemo v zaupanju, da boš dobro delo obnovitve edinosti, ki si ga začel, tudi dopolnil.

VSEMOGOČNI in večni Bog, tvoj Sin nas vabi na kraljevsko pot služenja in nas tako vodi od ošabne neposlušnosti k ponižnosti srca. Tvoj Sveti Duh naj nas združi, da se bo po našem služenju vsem ljudem razodelo tvoje obličje, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Drugi dan (četrtek, 19. januarja):

Spremenjeni smo, ko potrpežljivo čakamo Gospoda

»Pústi zdaj, kajti spodobi se nama, da tako izpolniva vso pravičnost« (Mt 3,15)

Uvod

Naglica, ki nas je potegnila v svoj vrtinec, nas je napravila nepotrpežljive. Neučakanost se pozna v naših medčloveških odnosih, zaznamuje pa tudi naš odnos do Boga. Nekdo je takole molil: »Gospod, prosim te, daj mi potrpežljivosti. Toda daj mi jo takoj!« – Zato bomo danes razmišljali o potrpežljivem pričakovanju in zaupanju, da bo Bog ob svojem času storil, za kar prosimo. Tudi delo za obnovo edinosti med kristjani je Božji načrt, zato zaupamo, da ga bo ob naši molitvi in prizadevanju uresničil.

Prvo berilo: Anino zaupanje in potrpežljivo čakanje (1 Sam 1,1–20)

Berilo iz Prve Samuelove knjige.

Bil je mož z Efrájimskega pogorja, ime mu je bilo Elkaná. Imel je dve ženi; eni je bilo ime Ana, drugi je bilo ime Penína. Penína je imela otroke, Ana pa ni imela otrok. Mož je hodil leto za letom iz svojega mesta molit in darovat GOSPODU nad vojskami v Šilu. Bil je dan, ko je Elkaná daroval. In dal je deleže svoji ženi Peníni in vsem njenim sinovom in hčeram. Ani pa je žalosten dal le en delež, čeprav je Ano ljubil, a GOSPOD je zaprl njeno naročje. Njena tekunica pa jo je tudi nenehno žalila, da bi jo dražila. Tako se je dogajalo leto za letom; kadar

koli je prišla h GOSPODOVI hiši, jo je tako žalila, da je jokala in ni jedla. Njen mož Elkaná pa ji je govoril: »Ana, zakaj jokaš? Zakaj ne ješ? Zakaj je tvoje srce žalostno? Ali ti nisem jaz boljši kot deset sinov?« Potem se je Ana vzdignila; duhovnik Éli pa je sedel na stolu pri podboju GOSPODOVEGA svetišča. Z bridkostjo v duši je molila h GOSPODU in silno jokala. Naredila je zaobljubo in rekla: »GOSPOD nad vojskami, če se boš hotel ozreti na stisko svoje dekline in se me boš spomnil in ne boš pozabil svoje dekline ter boš dal svoji dekli potomca, ga bom darovala GOSPODU za vse dni njegovega življenja. In ko je dolgo molila pred GOSPODOM, je Éli pazil na njena usta. Ana je govorila v svojem srcu, samo njene ustnice so se premikale, njenega glasu pa ni bilo slišati, zato jo je Éli imel za pijano. Rekel ji je: »Doklej boš pijana? Strezni se od svojega vina!« Ana je odgovorila: »Ne, moj gospod! Žena potrtega duha sem. Vina in opojne pijače nisem pila, temveč sem izlila svojo dušo pred GOSPODOM. Nikar ne imej svoje dekline za ničvrednico, kajti iz prevelike žalosti in bridkosti sem doslej govorila.« Éli je odgovoril in rekel: »Pojdi v miru! Bog Izraelov naj ti izpolni željo, ki si jo od njega želela.« Rekla je: »O da bi tvoja služabnica našla milost v tvojih očeh!« In žena je šla svojo pot, jedla je in njen obraz ni bil več potr. Zjutraj so zgodaj vstali, padli pred GOSPODOM na kolena, potem so se vrnili in prišli v svojo hišo v Ramo. Elkaná je spoznal svojo ženo Ano in GOSPOD se je je spomnil. Ko so pretekli dnevi, je Ana spočela in rodila sina. In dala mu je ime Samuel, ker je rekla: »Od GOSPODA sem ga želela.«

Ps 40: Potrpežljivo čakajmo Gospoda

Odpev: GOSPOD, TI SI MOJA POMOČ.

Trdno sem upal v GOSPODA,
pa se je sklonil k meni in uslišal moje klicanje.
Potegnil me je iz pogubne jame,
moje noge postavil na skalo,
utrdiril moje korake. ODPEV.

Blagor možu,
ki je stavil v GOSPODA svoje zaupanje
in se ni obračal k upornikom,
k tistim, ki se zapletajo v slepilo. ODPEV.

Ti, GOSPOD, mi ne boš odtegnil
svojega usmiljenja,
tvoja dobrota in tvoja zvestoba
me bosta vedno čuvali.
Blagovoli me, GOSPOD, rešiti,
GOSPOD, hiti mi pomagat. ODPEV.

Jaz pa sem nesrečen in reven,
a Gospod misli name.
Ti si moja pomoč in moj osvoboditelj,
moj Bog, nikar se ne mudi. ODPEV.

Drugo berilo: »Po veri so premagovali kraljestva in ravnali pravično« (Heb 11,1–3.32–34)
Berilo iz Pisma Hebrejcem.
Bratje in sestre.

Je pa vera obstoj resničnosti, v katere upamo, zagotovilo stvari, ki jih ne vidimo. Zaradi nje je bilo namreč pričano v korist starih.

Po veri spoznavamo, da so bili svetovi urejeni z Božjo besedo, tako da je to, kar se vidi, nastalo iz tega, kar se ne kaže.

Kaj naj še rečem? Saj bi mi zmanjkalo časa, če bi hotel pripovedovati o Gideónu, Baráku, Samsonu, Jefteju, Davidu, Samuelu in prerokih. Ti so po veri premagovali kraljestva, ravnali pravično, prejeli obljube. Levom so gobce zaprli, silo ognja so pogasili, ušli so rezilu meča, iz slabotnosti so postali močni, okrepili so se v boju in v beg so pognali tuje trume.

Aleluja. Ta je moj ljubljeni sin, nad katerim imam veselje. Aleluja.

Evangelij: Spodobi se nama, da izpolniva vso pravičnost (Mt 3,13–17)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas je prišel Jezus iz Galileje k Jordanu do Janeza, da bi se mu dal krstiti. Janez ga je hotel odvrniti od tega in je rekel: »Jaz bi se ti moral dati krstiti, pa ti hodiš k meni.« Jezus je odgovoril in mu dejal: »Pústi zdaj, kajti spodobi se nama, da tako izpolniva vso pravičnost.« Tedaj mu je pustil. Po krstu je Jezus takoj stopil iz vode, in glej, odprla so se mu nebesa. Videl je Božjega Duha, ki se je spuščal kakor golob in prihajal nadenj. In glej, glas iz nebes je rekel: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.«

Nagovor

Ljudje se le redko čez noč spremenimo. To dobro vedo starši, ki vzgajajo otroke, to dobro vemo vsi, vsak zase, kako težko je spremeniti utečene navade in razvade. Za prepir je včasih dovolj napačna beseda ali pogled. Za to, da se ljudje med seboj spravimo, pa je potrebno veliko dobre volje in časa. To velja povsod, kjer pridemo navzkriž: v družini, v soseski ali v narodni skupnosti. Pri tem se morata spremeniti obe strani, sprava je vedno obojestransko dejanje.

Potrpežljivost nam je tembolj potrebna tudi, ko molimo in delamo za vidno edinost med kristjani. Naše delitve namreč segajo daleč v preteklost. Do žalostnih dogodkov, ki so vodile v delitev in razkol, je prišlo že v davnem 11. stoletju na Vzhodu, na Zahodu pa v 16. stoletju. V teku stoletij smo se odtujili in se morda tudi sprijaznili z razdeljenostjo. Toda Sveti Duh, ki je Duh edinosti in raznoličnosti, je prebudil hrepenenje po edinosti. Nastalo je ekumensko gibanje, gibanje za obnovo edinosti med vsemi kristjani. Pri njem sodelujemo tisti, ki kličemo troedinega Boga in priznavamo Jezusa za Gospoda in Odrešenika. Vsi hrepenimo, čeprav na različne načine, po eni, vidni božji Cerkvi, ki naj bo res vesoljna in poslana vsemu svetu v ta namen, da se svet spreobrne k evangeliju in se tako zveliča v božjo slavo.

Če je Bog začetnik tega načrta, imamo vse razloge, da zaupamo, da ga bo ob svojem času tudi uresničil. Zgled takšnega zaupanja smo srečali v prvem berilu v osebi Ane, ki je dolga leta hrepenela po otroku. Vedela je to, kar so danes mnogi pozabili: da je otrok navsezadnje dar Boga. Molila je in zaupala in Bog ji je dal sina Samuela, ki ga je posvetila Bogu. Po njem je Bog čudovito posegal v zgodovino izvoljenega ljudstva. Iz hvaležnosti mu je dala ime, ki pomeni: Od Gospoda sem ga želela. Od Gospoda sem ga izprosila.

Mnogi starozavezni molivci so podobno molili in zaupali, mnogi z besedami psalma, ki smo ga slišali: »Trdno sem upal v GOSPODA, pa se je sklonil k meni in uslišal moje klicanje.«

Tudi pismo Hebrejcem spominja na potrpežljivost Abrahama in drugih, ki so po veri in zaupanju v Boga dosegli, po čemer so hrepeneli.

Z Jezusovim krstom v Jordanu je Oče razodel svojega Sina in pokazal nanj: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.« A kljub temu je imel pred seboj še dolgo pot služenja. Prek njegovega trpljenja, smrti in vstajenja je Bog odločilno posegel v ta svet. Dokončna zmaga pa bo izbojevana šele ob drugem Gospodovem prihodu. Zato tudi mi čakamo, potrpežljivo upamo in v tem zaupanju kličemo: »Pridi, Gospod Jezus!«

Upamo pa tudi, da bo Bog vzpostavil polno vidno edinost med kristjani. Naša molitev za to je podobna Anini molitvi, saj prosimo za nekaj, kar se na prvi pogled zdi nemogoče. Naše potrpežljivo pričakovanje pa ni nemoč in nedejavnost, ampak zaupanje, da je edinost kristjanov Božji dar, ne naš dosežek. Koncil je zapisal besede: »Ta sveti načrt sprave vseh kristjanov v edinosti ene same in edine Kristusove Cerkve presega človeške moči in zmožnosti. Zato postavljamo svoje upanje popolnoma v Kristusovo molitev za Cerkev, v Očetovo ljubezen do nas in v moč Svetega Duha« (E 24).

Prošnje

GOSPOD JEZUS, dal si nam zapoved ljubezni, zato te prosimo:
ZEDINI NAS V RESNICI IN LJUBEZNI.

1. Uslišal si prošnje nerodovitne Ane. Podari tudi parom, ki hrepenijo po otroku, da se bodo veselili novega življenja.

2. Vera nam zagotavlja, da obstajajo stvari, ki jih ne vidimo. Utrdi nam vero v tvoje močno delovanje v Cerkvi in svetu.

3. Oče, razodel si nam svojega ljubljenega Sina, nad katerim imaš veselje. Naj ga tudi današnji ljudje z veseljem sprejmejo v svoje življenje.

4. Daj nam upajoče potrpežljivosti v delu za edinost kristjanov, varuj nas malodušnosti in nemodre gorečnosti.

5. Za kristjane na Bližnjem in Srednjem vzhodu: naj preneha nasilje in preganjanje, ki so mu izpostavljeni.

NEBEŠKI OČE, ti vedno uslišuješ svojega Sina, zato se pridružujemo njegovi molitvi za spravo in edinost med vsemi kristjani. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Tretji dan (petek, 20. januarja):

Spremenjeni smo v moči trpečega Božjega služabnika Kristus je trpel za vas in vam zapustil zgled (1 Pt 2,21)

Uvod

Tretji dan molitvene osmine za edinost usmerjamo pogled na Kristusovo trpljenje. Na križu je razširil svoje roke v vseobsegajoči objem in vse pritegnil k sebi. Čim bliže smo Kristusovemu križu, tem bliže smo tudi drug drugemu.

Prvo berilo: Bil je mož bolečin (Iz 53,3–11)

Berilo iz knjige preroka Izaija.

Moj služabnik je bil zaničevan in zapuščen od ljudi, mož bolečin in znanec bolezni, kakor tisti, pred katerim si zakrivajo obraz, je bil zaničevan in nismo ga cenili. V resnici je nosil naše bolezni, naložil si je naše bolečine, mi pa smo ga imeli za zadetega, udarjenega od Boga in ponižanega. On pa je bil ranjen zaradi naših prestopkov, strt zaradi naših krivd. Kazen za

naš mir je padla nanj, po njegovih ranah smo bili ozdravljeni. GOSPOD pa je naložil nanj krivdo nas vseh. Bil je mučen, a se je uklonil in ni odprl svojih ust, kakor jagnje, ki ga peljejo v zakol, in kakor ovca, ki umolkne pred tistimi, ki jo strižejo, in ne odpre svojih ust. GOSPODU je bilo po volji, da ga stre z bridkostjo: če dá svoje življenje v daritev za greh, bo videl potomce in bo podaljšal svoje dni. S svojim spoznanjem bo moj pravični služabnik opravičil številne, njihove krivde bo naložil nase.

Ps 22: Trpljenje in upanje pravičnega

Odpev: GOSPOD, MOJA MOČ, HITI MI POMAGAT.

Moj Bog, ne bodi daleč od mene,
saj je stiska blizu,
saj ni nikogar, ki bi pomagal.
Razlil sem se kakor voda,
vse moje kosti so se razklenile. ODPEV.

Prebodli so mi roke in noge.
Lahko preštejem vse svoje kosti,
oni gledajo, buljijo vame.
Razdeljujejo si moja oblačila
in za mojo suktnjo žrebajo. ODPEV.

Ti pa, GOSPOD, ne bodi daleč!
Moja moč, hiti mi pomagat!
Oznanjal bom tvoje ime svojim bratom,
sredi zbora te bom hvalil. ODPEV.

Drugo berilo: »Kristus je trpel za vas« (1 Pt 2,21–25)

Berilo iz Prvega pisma apostola Petra.
Bratje in sestre.

Pred Bogom je hvalevredno, če delate dobro in če potrpežljivo prenašate bridkost. Saj ste bili vendar za to poklicani. Saj je tudi Kristus trpel za vas in vam zapustil zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah, on, ki ni storil greha in ni bilo zvijače v njegovih ustih. Ko so ga sramotili, ni vračal sramotenja, ko je trpel, ni grozil, ampak je vse prepuščal njemu, ki sodi pravično. Sam je na svojem telesu ponesel naše grehe na les, da bi mi grehom odmrli in živeli za pravičnost. Po njegovih ranah ste bili ozdravljeni. Kakor ovce ste namreč blodili, zdaj pa ste se vrnili k pastirju in varuhu svojih duš.

Aleluja. Potrebno je bilo, da je mesija trpel in šel v svojo slavo. Aleluja.

Evangelij: Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel? (Lk 24,25–27)

Iz svetega evangelija po Luku.

Prav tisti dan sta dva izmed učencev potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev oddaljena od Jeruzalema. Pogovarjala sta se o vsem tem, kar se je zgodilo. In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Rekel jima je: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni

bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?« Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih.

Nagovor

Bog spreminja poraz v zmago. Edini on to zmore. V Katekizmu je zapisano: »V svoji vsemogočni previdnosti more Bog tudi iz posledic kakega zla, celo moralnega zla, izvesti kaj dobrega. Iz največjega moralnega zla, ki je bilo kdajkoli storjeno, namreč iz odklonitve in umora Božjega Sina, povzročenega z grehi vseh ljudi, je Bog po preobilju svoje milosti izvedel največjo izmed vseh dobrin: Kristusovo poveličanje in naše odrešenje. Vera nam daje gotovost, da Bog ne bi dopuščal zla, če ne bi po skrivnostnih poteh, ki jih bomo v polnosti spoznali šele v večnem življenju, napravil, da tudi iz zlega prihaja dobro.«

Vse naše trpljenje in nesreče, vso reko človeških solza, sprejema in preoblikuje s svojim vstajenjem, ki zagotavlja vstajenje tudi vsem ljudem. Zdelo se je, da je do konca poražen, v resnici pa je dosegel zmago, ki je nobena stvar ne more več ogroziti.

Izaijeva pretresljiva prerokba o trpečem Božjem služabniku se je v polnosti izpolnila na Kristusu. »Če dá svoje življenje v daritev za greh, bo videl potomce,« pravi prerokba. Mi smo v nekem smislu njegovi »potomci«, porojeni iz Odrešenikovega trpljenja. Napravil nas je za svojo družino.

Dvaindvajseti psalm kakor da je bil napisan prav za Jezusa, saj ga je molil, ko je umiral na križu. Začenja se s pretresljivim klicem: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« A v drugem delu krik iz bolečine preide v hvalnico Bogu za njegova dela.

Apostol Peter je priča Kristusovega trpljenja (1 Pt 5,1) in ga postavlja pred nas kot zgled, »da bi hodili po njegovih stopinjah«. Ko je trpel, je »vse prepuščal Njemu, ki pravično sodi«. Po njegovih ranah smo bili ozdravljeni in se vrnili k pastirju in varuhu naših duš.

Trpljenje ostaja ena najtežjih skrivnosti. Nekoliko jo odstre samo Jezus s svojo besedo in svojo navzočnostjo. Tudi učenca na poti v Emavs nista več ničesar razumela po vsem tem, kar se je z Jezusom zgodilo: »Mi pa smo upali, da je on Odrešenik Izraela.« Ko se jima vstali Jezus pridruži kot neznanec, jima s pomočjo svetopisemskih napovedi razloži, da je bilo to trpljenje potrebno in odrešilno.

Jezus tudi nas spremlja na naši poti, večkrat res kot neznanec, ki ga mnogi ne spoznajo ali nočejo spoznati. Spremlja nas tudi na naši ekumenski poti, vžiga naša srca za dobro in nam odpira oči, da lažje dojemamo njegov načrt odrešenja. Križ ima tudi velik ekumenski pomen. Jezus je napovedal: »Ko bom povzdignjen z zemlje, bom vse pritegnil k sebi.« To povzdignjenje se je zgodilo na križu, na katerem je razširil svoje roke v vseobsegajoči objem. Prva dva, ki ju je pritegnil k sebi, sta bila desni razbojnik, ki je v njem našel svojega odrešenika, in rimski stotnik, ki je prvi izpovedal vero vanj: »Resnično, ta človek je bil Božji Sin.« Moč križa tudi danes priteguje in zbira v občestvo. Čim bliže smo Kristusovemu križu, tem bliže smo med seboj. Cerkevne skupnosti, ki izvirajo iz reformacije, gojijo prisrčno češčenje križa in Križanega. Zato ima praznovanje Velikega petka pri njih osrednje mesto v cerkvenem letu.

V ekumensko gibanje je vtakano tudi trpljenje. Trpljenje kristjanov pod komunističnimi režimi v vzhodni Evropi je dragocen dar, s katerim so obogatili tudi zahodne Cerkve. Danes smo

priče preganjanju kristjanov v Iraku, kjer skrajneži požigajo krščanske cerkve in ubijajo vernike, duhovnike in škofe. Sovraštvu in pobijanju so izpostavljeni tudi kopti, egiptovski kristjani. Naj njihovo trpljenje ne bo zaman.

O tem je blaženi Janez Pavel II. zapisal: »Vse cerkvene skupnosti imajo mučence kršanske vere. Oni so dokaz moči milosti, ki deluje tudi zunaj katoliške Cerkve. Kljub drami razdeljenosti so ti bratje ohranili v sebi takšno korenito in neomajno privrženost Kristusu in njegovemu Očetu, da so zmogli zanj celo preliti kri. Kristjani že imamo skupne mučence, skupen seznam mučencev, ki jih Cerkev časti. Zelo številni so pretrpeli mučeništvo zlasti v 20. stoletju. V njih je edinost že uresničena, saj je mučeništvo najresničnejše možno občestvo s Kristusom in prek njega tudi občestvo z drugimi kristjani.«

Prošnje

GOSPOD JEZUS, naložil si si naše bolečine, po tvojih ranah smo bili ozdravljeni. Za nas si trpel, zato ti kličemo:

PRITEGNI NAS K SEBI.

1. Naj se nikoli ne sramujemo križa, ki je iz znamenja sramote postal znamenje zmage.
2. Na križu si razširil svoje roke v vseobsegajoči objem ljubezni. Naj bomo eno okoli tvojega križa.
3. Ohrani nas v svojem imenu, da bomo eno, kakor sta eno ti in tvoj Oče.
4. Napravi nas za orodje tvoje pravičnosti, miru in edinosti.
5. Za kristjane v Iraku in Egiptu ter drugod po svetu: naj preneha nasilje in preganjanje, ki so mu izpostavljeni.

GOSPOD JEZUS, tudi nas spremljaš na naši poti naproti edinosti. Vžgi naša srca za dobro in nam odprti oči, da bomo dojeli tvoj načrt odrešenja. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Četrti dan (sobota, 21. januarja):

Spremenjeni smo v moči Gospodove zmage nad zlom

»Premagaj húdo z dobrim« (Rim 12,21)

Uvod

Četrti dan molitvene osmine za edinost si postavljamo pred oči Jezusa, ki je v puščavi odločno zavrnil skušnjavca. »Ne daj se premagati hudemu, temveč premagaj húdo z dobrim«, naroča tudi apostol Pavel. Svetniki so v tem uspeli, a ne brez velikih žrtev in naporov. Med njimi je tudi naš blaženi škof Anton Martin Slomšek, ki je pri nas začetnik »duhovnega ekumenizma«, saj je že pred 160 leti ustanovil molitveno bratovščino za edinost kristjanov.

Prvo berilo: Ne vleci z večino, da bi delal húdo (2 Mz 23,1–9)

Berilo iz Druge Mojzesove knjige.

GOSPOD je rekel Mojzesu: To so odloki, katere predloži Izraelovim sinovom: »Ne raznašaj lažnive govorice; ne podajaj roke krivčniku, da bi krivo pričeval! Ne vleci z večino, da bi delal húdo, in v pravdi ne pričaj z večino, da bi zatrl pravico! Kadar najdeš sovražnikovega vola ali njegovega osla, ki je zašel, mu ga gotovo pripelji nazaj! Kadar vidiš, da se je sovražnikov osel zgrudil pod bremenom, ga nikakor ne smeš tako pustiti, temveč mu z njim vred pomagaj! Ne zatiraj pravice siromaka v njegovi pravdi! Ne jemlji podkupnine, kajti podkupnina dela slepe tiste, ki vidijo, in sprevrača zadeve pravičnih. Tujca ne stiskaj; saj veste, kako je tujcu pri duši, ker ste bili sami tujci v egiptovski deželi!

Ps 1: Dvoje poti življenja
Odpev: BLAGOR ČLOVEKU, KI JE PRAVIČEN.

Blagor človeku,
ki ne hodi na posvet krivičnikov,
ne stopa na pot grešnikov
in ne seda na klop porogljivcev,
temveč se veseli v GOSPODOVI postavi
in premišljuje njegovo postavo podnevi in ponoči. ODPEV.

Tak je kakor drevo,
zasajeno ob potokih voda,
ki daje svoj sad ob svojem času
in njegovo listje ne ovene;
vse, kar dela, uspeva. ODPEV.

S krivičniki ni tako,
temveč so kakor pleve, ki jih veter raznaša.
Zato krivični ne bodo obstali ob sodbi,
ne grešniki v zboru pravičnih.
Zakaj GOSPOD pozna pot pravičnih,
pot krivičnih pa vodi v pogubo. ODPEV.

Drugo berilo: »Premagaj húdo z dobrim « (Rim 12,17–21)

Berilo iz Pisma Rimljanom.

Bratje in sestre.

Nikomur ne vračajte hudega s hudim. Pred vsemi ljudmi skušajte skrbeti za dobro. Če je mogoče, kolikor je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi. Ne maščujte se na svojo roko, ljubi, ampak dajte prostor Božji jezi, saj je pisano: Moje je maščevanje, jaz bom povrnil, pravi Gospod. Nasprotno: Če je tvoj sovražnik lačen, mu daj jesti; če je žejen, mu daj piti; če boš namreč delal tako, boš sipal žarečega oglja na njegovo glavo. Ne daj se premagati hudemu, temveč premagaj húdo z dobrim.

Aleluja. Gospoda, svojega boga, môli in njemu samemu služi! Aleluja.

Evangelij: Gospoda, svojega Boga, môli (Mt 4,1–11)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tedaj je Duh odvedel Jezusa v puščavo, da bi ga hudič skušal. Ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, je postal naposled lačen. In pristopil je skušnjavec in mu rekel: »Če si Božji Sin, reci, naj ti kamni postanejo kruh.« On pa je odgovoril: »Pisano je: Človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki prihaja iz Božjih ust.« Tedaj ga je hudič vzel s seboj v sveto mesto in ga postavil vrh templja ter mu rekel: »Če si Božji Sin, se vrzi dol, kajti pisano je: Svojim angelom bo zate zapovedoval in: Na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeneš ob kamen.« Jezus mu je odgovoril: »Pisano je tudi: Ne preizkušaj Gospoda, svojega Boga!« Spet ga je hudič vzel s seboj na zelo visoko goro. Pokazal mu je vsa kraljestva sveta in njihovo slavo ter mu rekel: »Vse to ti bom dal, če padeš predme in me moliš.« Jezus mu je tedaj dejal: »Poberi se, satan, kajti pisano je: Gospoda, svojega Boga, môli in njemu samemu služi!« Tedaj ga je hudič pustil, in glej, angeli so pristopili in mu stregli.

Nagovor

Med beriloma smo prebrali prvega od 150 psalmov, ki pravi: »Blagor človeku, ki se ne druži s krivičniki in porogljivci, temveč se veseli v Gospodovi postavi in jo premišljuje podnevi in ponoči.« »Beatus vir...«, tako se začenja ta psalm, »blažen, srečen je tisti človek, ki tako ravna«. Ob tem izrazu se nehote spomnimo na škofa Antona Martina Slomška, ki mu je leta 1999 tudi papež Janez Pavel II. v imenu vesoljne Cerkve podelil ta naslov: »beatus«, ko ga je razglasil za blaženega.

Blaženi Slomšek je bil predhodnik in v nekem smislu že tudi začetnik modernega ekumenskega gibanja, zato se ga bomo posebej spomnili v tej molitveni osmini. Čeprav je živel sto let pred 2. vatikanskim koncilom, je s svojo vnemo za obnovitev edinosti med kristjani prehitel svoj čas. V molitvi in dejanju je preroško uresničeval prav to, kar je hotel koncil: obnovitev okrnjene edinosti. Gotovo si je pot do nje predstavljal po svoje, v skladu s takratnimi bogoslovnimi spoznanji, a ubral je čisto pravo struno, ko je dal prvenstvo molitvi za edinost. Isto je napravil tudi koncil, ko je zapisal: Spreobrnjenje, svetost in molitev – to je duša ekumenskega gibanja. Isto je ponovil Janez Pavel II. v svoji ekumenski okrožnici, kjer govori o prvenstvu molitve.

Vsaj trije razlogi so, da letos govorimo o škofu Slomšku. Prvi je v tem, da bo prihodnji september poteklo 150 let od njegove smrti (24.9.1862). Zato so se slovenski škofje odločili, da se v vseh škofijah obhaja Slomškovo leto in sicer pod geslom *Svetost prenavlja svet*. Tako naj bi se ohranjala živa zavest o pomenu njegovega življenja in dela. V teku leta bomo izpostavili tiste vrednote, ki jih je on najbolj gojil in ki so življenjskega pomena tudi danes. To so: *vera, edinost, kultura, družina, vstajenje, Cerkev, domovina, duhovništvo, Marija, vzgoja, delo in narava*. *Slomškovo leto* je priložnost za molitev in korak naprej na poti k razglasitvi Slomška za svetnika.

Drugi razlog je v tem, da je lani poteklo 160 let odkar je Slomšek ustanovil Bratovščino ali Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki obstaja še danes. Njen glavni namen je bil in je še vedno: molitev za to, da bi se obnovila edinost med kristjani.

Tretji razlog za omembo blaženega Slomška pa je, da je zgled svetosti, ki je bistvena sestavina prizadevanja za edinost. »Zaenkrat še nepopolno občestvo med krščanskimi skupnostmi je zasidrano v popolnem občestvu svetnikov. To so tisti, ki so vstopili v občestvo s poveličanim Kristusom, potem ko so sklenili svoje življenje, ki so ga preživeli v zvestobi božji milosti. Ti svetniki izhajajo iz vseh Cerkva in cerkvenih skupnosti, ki so jim odprle vstop v občestvo zveličanja. K naši skupni dediščini spada na prvem mestu stvarnost svetosti.

Vesoljna navzočnost svetnikov je dokaz presežne moči Duha. Je znamenje in dokaz božje zmage nad silami zla, ki razdvajajo človeštvo. Kot opevajo liturgije, 'Bog s tem, ko venča svetnike, venča svoje lastne darove.'

Če se bodo krščanske skupnosti resnično spreobrile k iskanju polnega in vidnega občestva, bo Bog storil zanje to, kar je že storil za njihove svetnike. On bo znal premagati iz preteklosti podedovane ovire in jih bo popeljal na svoja pota, kamor on hoče: k vidnemu občestvu.« (Okrožnica Da bi bili eno 82 in 84).

Prošnje

NEBEŠKI OČE, veselimo se tvoje besede in jo premišljujemo. Naj bomo kot drevo, zasajeno ob potokih voda, ki daje svoj sad ob svojem času. Zato te prosimo:

1. Daj, da se bomo kristjani z besedo in zgledom bojevali proti krivičnosti in proti vsem oblikam družbenega zla.
2. Vlij vsem kristjanom veselje do božje besede, naj se ob njej zbiramo in jo skupaj premišljujemo.
3. Da bi se kristjani iskreno trudili živeti v miru z vsemi ljudmi v družinah, na delovnem mestu, v župnijah in soseskah.
4. Daj, da se v odnosih s tistimi, ki nasprotujejo veri, ne bomo dali premagati hudemu, temveč bomo premagovali húdo z dobrim.
5. Naj nikoli ne omahujemo v zaupanju, da boš dobro delo obnovitve edinosti, ki si ga začel, tudi dopolnil.

OČE, ti vedno uslišuješ svojega Sina, zato se pridružujemo njegovi molitvi za spravo in edinost med vsemi kristjani. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Peti dan (nedelja, 22. januarja; gl. v nadaljevanju pridigarški osnutek za to nedeljo, ki povzema misli molitvene osmine)

**Spremenjeni smo v moči miru, ki ga podarja vstali Gospod
Jezus je stopil mednje in jim rekel: »Mir vam bodi!« (Jn 20,19)**

Uvod

Nedelja je Gospodov dan, prvi dan v tednu v več pomenih: je dan Kristusovega vstajenja, prihoda Svetega Duha, dan stvarjenja in dan počitka kot spomin na božji »počitek« sedmi dan. Nedelja je tudi dan Cerkve, ko se zbiramo okoli Jezusa kot njegovo občestvo. On prihaja v našo sredo, kot je prišel med svoje na velikonočno jutro. Vošči in podarja nam svoj mir, da bi ga tudi mi prinašali ljudem okoli sebe. Ko v teh dneh molimo za edinost kristjanov, se spomnimo vseh, ki trpijo zaradi sporov, nerazumevanja, sovraštva ali vojn, da jim Kristus prinese svoj mir.

Prvo berilo: Obrnil bo srce očetov k sinovom (Mal 3,22–24)

Berilo iz knjige preroka Malahija.

Spominjajte se postave mojega služabnika Mojzesa, ki sem mu na Horebu zapovedal zakone in odloke za ves Izrael. Glejte, pošljem vam Elija, preroka, preden pride GOSPODOV dan, veliki in strašni. Obrnil bo srce očetov k sinovom in srce sinov k očetom, da ne pridem in ne udarim dežele s prekletstvom.

Ps 133: Blagoslov bratske sloge

Odpev: DOBRO JE, ČE BRATJE PREBIVAJO SKUPAJ.

Glejte, kako dobro in kako prijetno je,
če bratje prebivajo skupaj!
Je kakor najboljše olje na glavi,
ki teče na brado, Aronovo brado. ODPEV.

Je kakor rosa s Hermona,
ki pada na sionske gore.
Zakaj tam je GOSPOD zapovedal blagoslov,
življenje na veke. ODPEV.

Drugo berilo: Kristus je naš mir (Ef 2,14–20)

Berilo iz Pisma apostola Pavla Efežanom.

Bratje in sestre.

Jezus Kristus je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo. V svojem mesu je odpravil postavo zapovedi v predpisih, da bi v sebi iz dveh ustvaril enega, novega človeka. Vzpostavil je mir in po križu spravil oba z Bogom v enem telesu, ko je v svoji osebi ubil sovraštvo. Prišel je, da bi oznanil mir vam, ki ste bili daleč, in mir tistim, ki so bili blizu. Kajti po njem imamo oboji dostop k Očetu v enem Duhu. Potemtakem niste več tujci in priseljenci, temveč sodržavljeni svetih in domačini pri Bogu. Sezidani ste na temelju apostolov in prerokov. Vogalni kamen pa je sam Kristus Jezus, v katerem se zedinja celotna zgradba, tako da raste v svet tempelj v Gospodu.

Aleluja. Kristus je prišel, da bi oznanil mir vam, ki ste bili daleč, in mir tistim, ki so bili blizu. Aleluja.

Evangelij: »Mir vam bodi!« (Jn 20,19–23)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Pod noč tistega dne, prvega v tednu, ko so bila tam, kjer so se učenci zadrževali, vrata iz strahu pred Judi zaklenjena, je prišel Jezus, stopil mednje in jim rekel: »Mir vam bodi!« In ko je to rekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se razveselili, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je Jezus spet rekel: »Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.« In ko je to izrekel, je dihnil vanje in jim dejal: »Prejmite Svetega Duha! Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.«

Nagovor

Nedelja, prvi dan v tednu, je dan počitka, dan miru, Gospodov dan. Na dan vstajenja nam je Vstali Kristus voščil in podaril mir. Zato je njegovo voščilo vključeno tudi v evharistijo, v božjo liturgijo, kot jo imenujejo pravoslavni bratje in sestre, v Gospodovo večerjo, kot se izražajo bratje in sestre evangeličani. Voščilu pa sledi pozdrav miru. Razidemo se z Gospodovim blagoslovom in naročilom: Pojdite v miru!

Žal tega Gospodovega miru pogosto ni tam, kjer bi bil najbolj zaželen in potreben: v naših družinah, med starši in otroki. Otroci bežijo iz družine, hodijo svoja pota, morda družini niti ob nedeljah ne uspe, da bi sedli skupaj k mizi. Starši sami, brez otrok, pridejo v cerkev h Gospodovi mizi, sami večkrat sedijo tudi doma ob družinski mizi.

Pri preroku Malahiju smo prebrali obljubo, da bo Bog poslal preroka, ki bo obrnil srce očetov k sinovom in srce sinov k očetom. Sprava med generacijami, med starši in otroki, torej ni možna brez božje pomoči. Končno je res šele božji Prerok, sam Božji Sin, omogočil to spravo in ozdravitev odnosov v družini, ko se je sam rodil v človeški družini in jo s tem posvetil in odrešil v vseh njenih razsežnostih.

Psalm opisuje veselje v družini, kjer vladajo soglasje, mir, zaupanje in razumevanje. Skupno življenje v slogi je kot rosa z neba, je blagoslov, ki prihaja od zgoraj, milostni dar Boga. Vse to pa ne velja le za družino, ampak za vsako skupnost, ki sprejme Kristusov mir. Končno velja to tudi za skupnost vseh kristjanov, ki smo po krstu ena družina božjih otrok, sodržavljeni svetih, domačini pri Bogu.

Apostol Pavel opisuje uresničenje tega, kar je napovedal Malahija. Jezus vzpostavlja edinost in podira stene in pregrade sovraštva ter celi rane razdeljenosti. Po svojem križu nas je vse spravil z Bogom in vsem odprl dostop k Očetu. »On je naš mir.« V njem ni več »tistih, ki so blizu« in onih, »ki so daleč«, ni več odtujenosti, odrinjenosti, obrobnosti. On preoblikuje, zdravi in zedinja, da bi vsi postali zares »domačini pri Bogu«.

»Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem.« Kar je Jezus napovedal, to v polnosti uresniči na dan vstajenja, ko preplašene učence pozdravi: »Mir vam bodi!« Mir jim vošči, mir jim tudi podari. Hkrati je to povabilo, da bi iskali mir z Bogom, mir med ljudmi, mir z vsem stvarstvom.

Obenem z mirom jim podeli Svetega Duha. Pošlje jih, da svetu prinašajo mir, ozdravitev in odpuščanje grehov. Najgloblji mir duše se vzpostavi takrat, ko prejmemo odpuščanje, ko nas Bog v iskrenem kesanju in zakramentu sprave spet pritisne na svoje srce.

Spreobrnjenje, vrnitev k Bogu v priznanju svojih napak in grehov, je bistvena sestavina naše ekumenske poti. O tem piše Janez Pavel II. v svoji ekumenski okrožnici, kjer pravi: »Katoliška Cerkev mora vstopiti v 'dialog spreobrnjenja', ki je temelj ekumenskega dialoga. Takšen dialog se odvija pred obličjem Boga. Pri njem mora vsakdo poiskati lastne krivičnosti, priznati svoje krivde in se izročiti v roke Jezusa Kristusa. Postaviti se pred Boga – samo to je trden temelj spreobrnjenja. Spreobrnjenje in prenova sta pogoj vsakega ekumenskega delovanja. Vse krščanske skupnosti morajo pred Bogom presoditi sebe in se vprašati, ali so bile zveste njegovemu načrtu glede Cerkve« (čl. 82).

Prošnje

GOSPOD JEZUS KRISTUS, prisluhni mi, tvoji besedi, ki nam je vzbudila upanje. Zato te prosimo:

PODARI NAM MIR IN EDINOST.

1. Vstali Gospod, spreminjaj in preoblikuj nas vse v moči miru, ki nam ga podarjaš.
  2. Ozdravi nerazumevanje in medsebojno oddaljevanje v naših družinah in nagni srce staršev k otrokom in srce otrok k staršem.
  3. Dobro je, če bratje prebivajo skupaj. Utrdi v kristjanih zavest, da smo po krstu bratje med seboj.
  4. Podiraj s svojo ljubeznijo pregrade in stene predsodkov, sumničenj in tekmovalnosti med krščanskimi Cerkvami.
  5. Pospeši prihod tistega dne, ko bomo vsi kristjani deležni ene Gospodove mize.
- NEBEŠKI OČE, tvoj Sin nas je spravil s teboj. Uresniči tudi spravo vseh kristjanov v eni sami Kristusovi Cerkvi. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Pridigarski osnutek za nedeljo v molitveni osmini (3. navadna nedelja, 22. januarja) Spreobrniti se moramo k služenju, da bomo rastle k edinosti

Prvenstvo molitve za edinost

Že več kot sto let je stara pobuda, da se kristjani v januarju osem dni zbiramo k molitvi za edinost kristjanov, za katero je Jezus zvečer pred svojo smrtjo goreče prosil Očeta: »Daj, da bodo vsi eno, da bo svet veroval.« Jezus o edinosti ni razpravljajal, ampak je zanjo molil, mi pa smo povabljeni, da se pridružimo tej njegovi molitvi.

Blaženi Janez Pavel II. je zapisal: »Na ekumenski poti k edinosti gre prvenstvo skupni molitvi. Če se bodo kristjani kljub delitvam zbirali v skupni molitvi okoli Kristusa, bodo spoznali, kako malo je tega, kar jih ločuje, v primeri s tem, kar jih združuje. Iz molitve bodo črpali pogum za to, da se spoprimejo z vso bolečo in človeško resničnostjo delitev.«

Podobno je zapisal sedanjí papež Benedikt XVI.: »Popolne edinosti ne bomo dosegli z učenimi razpravljanji, ampak predvsem z molitvijo in pokoro. Ne vemo za uro, ko bo edinstvo uresničeno in te ure tudi ne moremo določiti. To je izključno stvar Boga. Naša stvar pa je nenehno in resno prizadevanje. Najprej pa je treba odkriti in priznati že obstoječo edinstvo.«

Vera v Kristusa nas preoblikuje

Glavna misel letošnje molitvene osmine je obljuba, da »bomo vsi spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa«. Edinstvo, za katero molimo, zahteva od nas, da v marsičem spremenimo svoje mišljenje in ravnanje, skratka, da se spreobrnemo. Edinstvo bo morda zahtevala tudi prenova oblik cerkvenega življenja, ki smo jih vajeni. Odpraviti moramo medsebojno tekmovalnost. Drug drugemu se moramo še bolj odpreti, s svojim bogastvom obdarovati druge in se pustiti obdarovati.

Jezusovi učenci so se ob neki priložnosti prepirali o tem, »kateri izmed njih je največji«. Tudi med njimi so se pojavile težnje po uveljavljanju. Jezusov odgovor je bil zelo preprost: »Če kdo hoče biti prvi, naj bo izmed vseh zadnji in vsem služabnik.« On sam je bil najlepši zgled ponižnega služenja.

Glavna sprememba mora biti v tem, da Cerkev postane po Jezusovem zgledu še bolj »služeča Cerkev«. Samo Cerkev, ki služi, se sme imenovati Kristusova Cerkev. Duh služenja mora navdihovati vse njene odločitve. Tako korenito nas lahko preoblikuje in spremeni samo moč Kristusove zmage. »Spremenjeni bomo v moči njegove zmage.«

Blaženi škof Slomšek – pobudnik duhovnega ekumenizma

Novembra lani smo začeli obhajanje Slomškovega leta, saj letos mineva 150 let od njegove smrti. Bil je predhodnik ekumenskega gibanja, predvsem s tem, da je leta 1851 ustanovil molitveno Bratovščino ali Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Čeprav je živel sto let pred 2. vatikanskim koncilom, je prehiteval svoj čas. Preroško je uresničeval to, kar je hotel koncil: obnovitev okrnjene edinosti. Ubral je pravo struno, ko je dal prvenstvo molitvi za edinstvo. Koncil mu je dal prav, ko je izjavil: »Spreobrnjenje, svetost in molitev – to je duša ekumenskega gibanja.«

Molitveni družbi je za nebeška zavetnika dal apostola Slovanov, ki ju je dobro poznal in zelo spoštoval. V 9. stoletju, v času napetosti med Rimom in Carigradom, sta s svojim delom med Slovani in s svojim obiskom rimskega papeža odločilno povezovala krščanski Vzhod in Zahod. Bila sta apostola še nerazdeljene Cerkve. Zato ju častita obe Cerkvi. Posvečeno jima je nekaj župnijskih cerkva v Sloveniji, pa tudi srbska pravoslavna cerkev v Ljubljani. Papež Janez Pavel II. ju je 1980 razglasil za sozavetnika Evrope.

Papež Pij IX. je bratovščino potrdil, Slomšek pa je potrditev razglasil s posebnim pismom v slovenskem in nemškem jeziku. S tem so se bratovščini odprla vrata v svet, »eden redkih primerov, ko se je kaj slovenskega izžarelo v svet« (A. Rebula). Slomškovo misel je sprejela skoraj vsa Evropa. Ohranjeni sezname pričajo, da so jo sprejeli na vzhodu kristjani v Moskvi,

na zahodu v Parizu, na jugu pa v Aleksandriji. Leto dni po Slomškovi smrti je imela že 75 tisoč članov.

Apostolstvo je v času komunističnega režima ostalo živo predvsem v našem zamejstvu na Tržaškem in Goriškem, zadnja leta pa se obnavlja tudi v Sloveniji. Morda bo dobilo v našem času nove poudarke. Predmet molitve bi bila lahko tudi edinost v naših družinah, župnijah in soseskah; nadalje edinost med vsemi, ki bivamo v skupni državi. Molili bi lahko za spravo v našem narodu, nadalje za spravo med narodi na Balkanu. Molitev za edinost bi morala postati nepogrešljiva sestavina v vseh cerkvenih gibanjih in v vseh molitvenih skupinah po naših župnijah.

Sklenimo z besedami Benedikta XVI., s katerimi je lani nagovoril vernike ob obisku evangeličansko-luteranske župnije v Rimu:

»Kljub žalosti, ker še nismo edini, moramo najprej biti hvaležni za tisto edinost, ki je že dosežena. Mar ni lepo, da moremo danes skupaj moliti, skupaj prepevati, poslušati isto božjo besedo. Lepo je, ko gledamo pred seboj enega in edinega Kristusa in mu želimo pripadati. Menim, da moramo svetu pokazati predvsem veselje in hvaležnost Gospodu, ki nam vse to podarja; hvaležnost za to, da že obstaja neka resnična edinost, ki more postati še globlja. Ko napredujemo proti večji edinosti, pa se zavedamo, da nam jo more dati samo Gospod.«

Šesti dan (ponedeljek, 23. januarja): Spremenjeni smo v moči zveste Božje ljubezni Zmaga, ki premaga svet, je naša vera (1 Jn 5,4)

Uvod

Zmaga, ki premaga svet, je naša vera, je zapisal apostol Janez. To pomeni: Če bo naša vera splahnela, nas bo premagal svet. Evropa je edina celina, na kateri vera pojema in plahni. Pozabila je na svoje krščanske korenine. Vse krščanske Cerkve v Evropi stojijo pred velikansko nalogo: današnjim ljudem vnovič oznaniti evangelij. To bomo zmogli le s skupnimi močmi, čim bolj povezani, čim bolj edini. Jezus je molil za edinost svojih učencev: »Da bodo eno, da bo svet veroval.«

Prvo berilo: Gospod Bog je moja moč (Hab 3,17–19)

Berilo iz knjige preroka Habakuka.

Molitev preroka Habakuka: »Smokva ne bo cvetela in na trtah ne bo grozdja, pridelek oljke bo odpovedal in polja ne bodo dajala živeža, drobnica bo izginila iz staj in v hlevih ne bo živine. Vendar se bom veselil v GOSPODU, se radoval v Bogu moje rešitve. Gospod BOG je moja moč, dela mi noge kakor košutam in mi daje stopiti na moje višine.«

Ps 136: Božja dobrota traja vekomaj

Odpev: BOŽJA DOBROTA TRAJA VEKOMAJ.

Zahvaljajte se GOSPODU, ker je dober,
ker na veke traja njegova dobrota.
Zahvaljajte se Bogu bogov,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Zahvaljujte se Gospodu gospodov,
ker na veke traja njegova dobrota;
njemu, ki je sam storil velike čudeže,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Spomnil se nas je v naši nizkosti,
ker na veke traja njegova dobrota;
in nas je iztrgal našim nasprotnikom,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

On daje kruha vsemu mesu,
ker na veke traja njegova dobrota;
zahvaljujte se Bogu nebes,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Drugo berilo: Naša vera premaga svet (1 Jn 5,1–6)

Berilo iz Prvega pisma apostola Janeza.
Bratje in sestre.

Kdor veruje, da je Jezus res Mesija, je rojen iz Boga; in vsak, kdor ljubi tistega, ki rodi, ljubi tudi tistega, ki je od njega rojen. Da ljubimo Božje otroke, pa spoznamo po tem, če ljubimo Boga in izpolnjujemo njegove zapovedi. To je Božja ljubezen, da se držimo njegovih zapovedi. In njegove zapovedi niso težke, kajti vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In zmaga, ki premaga svet, je naša vera. Kdo premaga svet, če ne tisti, ki veruje, da je Jezus Božji Sin? Jezus Kristus je tisti, ki je prišel z vodo in s krvjo, ne le z vodo, ampak z vodo in s krvjo. Duh to pričuje, kajti Duh je resnica.

Aleluja. Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje. Aleluja.

Evangelij: Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil (Jn 15,9–17)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Pri zadnji večerji je Jezus govoril svojim apostolom:

»Kakor je Oče mene ljubil, sem tudi jaz vas ljubil. Ostanite v moji ljubezni! Če se boste držali mojih zapovedi, boste ostali v moji ljubezni, kakor sem se tudi jaz držal zapovedi svojega Očeta in ostajam v njegovi ljubezni. To sem vam povedal, da bo moje veselje v vas in da bo vaše veselje dopolnjeno. To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje. Vi ste moji prijatelji, če delate, kar vam naročam. Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta. Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in da vaš sad ostane; tako vam bo Oče dal, kar koli ga boste prosili v mojem imenu. To vam naročam, da se ljubite med seboj!«

Nagovor

Vsi člani Cerkve smo poklicani k svetosti, je zapisal 2. vatikanski koncil, in s tem poudaril to, kar je učil Jezus in za njim zlasti apostola Pavel in Janez. V čem je svetost? Svetost je popolna ljubezen, je izpolnjevanje Jezusove nove zapovedi, je ljubezen do Boga iz vsega srca, iz vse

duše, z vsem mišljenjem in vso močjo in ljubezen do bližnjega. Svetost torej ni nikakršno čudaštvo ali beg od sveta, ampak je hoja po poti žive vere, ki prebuja upanje in deluje po ljubezni. Svetost je polnost krščanskega življenja. Kdor se trudi za svetost, najbolj prispeva k temu, da življenje na tem svetu postaja bolj človeško.

Svetniki so božji prijatelji. Njihovo življenje je najboljša razlaga evangelija. Cerkev nam jih postavlja za zgled, častimo jih ob godovih in se jim priporočamo kot našim priprošnjikom pri Bogu. To velja zlasti za katoliške in pravoslavne vernike. Naši bratje evangeličani prav tako visoko cenijo svetnike kot pričevalce za vero in vzornike življenja po veri, razlika je le, da jih praviloma ne častijo in jih nimajo za priprošnjike.

Blaženi škof Anton Martin Slomšek je prav tako dosegel svetost z izpolnjevanjem prve zapovedi: ljubezni do Boga in bližnjega. Ta drža je narekovala vse njegovo duhovniško in škofovsko prizadevanje. Med drugim tudi njegovo odločitev, da v letu 1851 ustanovi molitveno družbo sv. Cirila in Metoda. Stem je postal naš svetilnik na poti k edinosti. To je bilo gotovo preroško dejanje, s katerim je segel vsaj sto let naprej. Posrečen je naslov, ki ga je dal svoji knjigi o Slomšku naš pisatelj profesor Alojz Rebula: *Pastir prihodnosti*. V tem življenjepisu je zabeležil tudi omenjeno veliko dejanje. Takole opisuje takratne dramatične okoliščine:

»11. septembra 1851 je škof na poti s Koroškega čez Ljubelj nenadno zbolel in s težavo prišel do Celja. Nameraval se je udeležiti duhovnih vaj za duhovnike pri frančiškanih v Brežicah. V opatijski hiši je moral v posteljo in pet dni visel med življenjem in smrtjo. Moral se je odpovedati eni svojih srčnih želja – in daljnovidnih, lahko rečemo danes – namreč želji, da bi osebno prisostvoval ustanovitvi molitvene družbe sv. Cirila in Metoda.

Že osemsto let je bila Kristusova Cerkev tragično razklana, posebno je bolela oddaljenost pravoslavnih Slovanov, zaenkrat je ostajalo edino zedinitveno sredstvo molitev... Kot v mnogih drugih primerih je tudi tokrat Slomšek povzel pobudo, ki ni bila izvorno njegova. Leta 1848 je bil namreč papež Pij IX. s posebno okrožnico povabil kristjane pravoslavnega Vzhoda k edinosti s katoliško Cerkvijo. Poziv je široko odjeknil. Težko, da mu je kakšen škof bolj zavzeto prisluhnil kakor Slomšek. Pobudo si je prisvojil, da mu je tako rekoč prešla v kri.

Novica, da je bil škof obležal smrtno bolan v Celju, je učinkovala pretresljivo. Zbrani duhovniki so vabilo za pristop k Družbi sv. Cirila in Metoda poslušali v globoki žalosti in z največjim spoštovanjem. K družbi so takoj pristopili vsi udeleženci duhovnih vaj. V Labotsko dolino se je vrnil poživljen od ciril-metodijske ideje, ki so jo lepo sprejeli tako duhovniki kakor verniki. V Rim je zaprosil za potrditev bratovščine in to tudi prejel. O tem je s pastirskim pismom obvestil duhovščino in vernike. Godovni dan svetih solunskih bratov je sklenil slovesno povzdigniti, za sedež bratovščine pa je določil cerkev sv. Jožefa pri Celju, kjer je dal postaviti nov oltar, posvečen sv. Cirilu in Metodu.«

Glavna dolžnost članov je vsakdanja molitev za edinost – očenaš in zdravamarija – ter prejem obhajila ob prazniku zavetnikov. Škof Slomšek se je s to svojo pobudo zapisal med velike predhodnike in pobudnike ekumenskega gibanja.

Prošnje

GOSPOD JEZUS, naučil si nas moliti in nam naročil, naj se nikoli ne naveličamo. Zato ti kličemo:

DAJ, DA BOMO VSI ENO.

1. Bog je naša moč. Njegova dobrotja traja vekomaj. Naj potrži in obupani najdejo njegovo rešilno roko.
2. Zmaga, ki premaga svet, je naša vera, vera v Jezusa kot Božjega Sina. Utrdi vse kristjane v tej veri.
3. Naj po zgledu škofa Slomška odkrivamo nova pota v prizadevanju za edinost in napravimo prve korake naproti našim bratom in sestram.
4. Naučil si nas moliti očenaš. Naj ta molitev vse kristjane povezuje v eno družino božjih otrok.
5. Odpusti nam naše dolge, s katerimi smo se kristjani skozi zgodovino obremenili, ker nismo ohranili medsebojne edinosti.

NEBEŠKI OČE, ti veš, kaj tvoji otroci najbolj potrebujemo na svojem zemeljskem romanju. Nakloni nam, kar nam bo v blagoslov. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Sedmi dan (torek, 24. januarja): Spremenjeni smo v moči Dobrega pastirja Pasi moje ovce (Jn 21,19)

Uvod

V evangeliju bomo danes srečali podobo Kristusa kot dobrega pastirja. Zelo priljubljena je bila pri prvih kristjanih in pogosto jo srečujemo v rimskih katakombah. Lepo izraža vsestransko skrb pastirja za čredo: ovcam nudi varnost hleva, vodi jih na dobro pašo, pozna jih in jih kliče po imenu. Zanje da svoje življenje. Podoba vsebuje tudi misel, da mora čreda biti edina in enovita. Jezus napoveduje, da bo nekoč »ena čreda, en pastir«.

Prvo berilo: Ana se zahvaljuje Bogu (1 Sam 2,1–8)

Berilo iz Prve Samuelove knjige.

Tedaj je Ana, Samuelova mati, molila s temi besedami: »Moje srce se raduje v GOSPODU, moj rog se dviga v GOSPODU. Zdaj lahko odpiram usta proti svojim sovražnikom, zakaj veselim se tvoje pomoči. Nihče ni svet kakor GOSPOD, zakaj nikogar ni razen tebe, ni je Skale, kakor je naš Bog. Ne govorite tako ošabno, iz vaših ust naj izgine predrznost! Zakaj GOSPOD je vsevedni Bog, pri njem se tehtajo dejanja. Lok močnih se zlomi, slabotni pa se opasujejo z močjo. Siti se udinjajo za kruh, lačni pa delo odlagajo. Nerodovitna rodi sedemkrat, mati z mnogimi otroki obnemore. GOSPOD jemlje in daje življenje, vodi v podzemlje in vzdiguje iz njega. GOSPOD deli uboštvo in bogastvo, ponižuje, pa tudi povišuje. Iz prahu vzdigne neznatnega, iz blata potegne ubogega, da ju posadi med kneze in jima odkaže častni sedež. Zares, GOSPODOVI so stebri zemlje, nanje je postavil zemeljski krog.«

Ps 23: Dobri pastir in gostitelj

Odpev: NE BOJIM SE HUDEGA, KER SI TI Z MENOJ.

GOSPOD je moj pastir,
nič mi ne manjka.

Na zelenih pašnikih mi daje ležišče;

k vodam počitka me vodi. ODPEV.

Mojo dušo poživlja,
vodi me po pravih stezah
zaradi svojega imena.
Tudi če bi hodil po globeli smrtne sence,
se ne bojim hudega, ker si ti z menoj,
tvoja palica in tvoja opora, ti me tolažita. ODPEV.

Pred mano pogrinjaš mizo
vpričo mojih nasprotnikov;
z oljem mi maziliš glavo,
moja čaša je prepolna. ODPEV.

Le dobrota in milina me bosta spremljali
vse dni mojega življenja;
prebival bom v hiši GOSPODOVI
vse dni življenja. ODPEV.

Drugo berilo: »Zajemajte moč v Gospodu « (Ef 6,10–18)

Berilo iz pisma apostola Pavla Efežanom.

Bratje in sestre.

Zajemajte moč v Gospodu in sili njegove moči. Nadenite si celotno Božjo bojno opremo, da se boste mogli upirati hudičevim zvijačam. Kajti naš boj se ne bije proti krvi in mesu, ampak proti vladarstvu, proti oblastem, proti svetovnim gospodovalcem te mračnosti, proti zlohrotnim duhovnim silam v nebeških področjih. Zato sezite po vsej Božji bojni opremi, tako da se boste mogli ob hudem dnevu upreti, vse premagati in obstati. Stojte torej prepasani okoli ledij z resnico, oblečeni v oklep pravičnosti in z nogami, obutimi v pripravljenost za oznanjevanje evangelija miru. Predvsem pa vzemite ščit vere; z njim boste mogli pogasiti vse ognjene puščice hudega. Vzemite tudi čelado odrešenja in meč duha, kar je Božja beseda. Ob vsaki priložnosti molíte v duhu z vsakršnimi molitvami in prošnjami. V ta namen bedite z vso vztrajnostjo in molíte za vse svete.

Aleluja. Sveti oče, ohrani jih v svojem imenu, da bodo eno kakor midva. Aleluja.

Evangelij: Pasi moje ovce (Jn 21,15–19)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Tisti čas je Jezus rekel Simonu Petru: »Simon, Janezov sin, ali me ljubiš bolj kakor tile?« Rekel mu je: »Da, Gospod, ti veš, da te imam rad.« Rekel mu je: »Hrani moja jagnjeta!« Spet, drugič, mu je rekel: »Simon, Janezov sin, ali me ljubiš?« Rekel mu je: »Da, Gospod, ti veš, da te imam rad.« Rekel mu je: »Pasi moje ovce!« Tretjič mu je rekel: »Simon, Janezov sin, ali me imaš rad?« Peter se je užalostil, ker mu je tretjič rekel: »Ali me imaš rad?« in mu je rekel: »Gospod, ti vse veš, ti veš, da te imam rad.« Jezus mu je rekel: »Hrani moje ovce! Resnično, resnično, povem ti: Ko si bil mlad, si se opasoval sam in si hodil, kamor si hotel; ko pa se postaraš, boš raztegnil roke in drug te bo opasal in odvedel, kamor nočeš.« To pa je rekel, da je označil, s kakšno smrtjo bo povelical Boga. In ko je to rekel, mu je dejal: »Hôdi za menoj!«

Nagovor

Pastir je eden najbolj prisrčnih in vsebinsko bogatih svetopisemskih likov. Srečamo ga skoraj na vsaki strani Svetega pisma. Bog je Izraelov pastir in varuh. Opeva ga čudoviti 23. psalm. Ker so Izraelci imeli tudi izkušnje s slabimi pastirji to je verskimi in narodnimi voditelji, je Jezus sebe po pravici predstavil kot dobrega pastirja. Ko je svoje ovce izročal Petru, ga ni prej morda povprašal po njegovi teološki izobrazbi, ampak samo po enem – po ljubezni. Ljubezen do Jezusa in ljubezen do ljudi je bila in ostaja edini »sprejemni izpit« za najvišjo službo v Cerkvi. Če je Jezus dobri pastir, nedvomno tudi od Petra pričakuje, da ga po svojih močeh posnema. Predvsem pa mora vedeti, da ovce niso njegove, Petrove, ampak ostajajo Kristusove: »Pasi, hrani moje ovce.«

Papeška ali petrovska služba je eno glavnih razpoznavnih znamenj rimskokatoliške Cerkve. Druge krščanske Cerkve in skupnosti je kot takšne ne sprejemajo ali imajo o njej drugačne predstave. Razlogi za to so tudi zgodovinski, saj v zgodovini nekateri nositelji niso bili dorasli tej službi. V tem pogledu je danes drugače. Tudi po zaslugi velikih svetniških papežev, kot so bili v 20. stoletju vsaj trije, je ta služba spet visoko spoštovana in jo sprejemajo tudi mnogi nekatoliški kristjani. Poleg tega poteka prav zadnja leta teološki dialog med strokovnjaki o tem, kakšno obliko naj bi ta služba dobila v prihodnosti, da bi bila sprejemljiva tudi za druge kristjane.

Sedanji papež Benedikt XVI. je v svoji nastopni pridigi takoj po izvolitvi povedal, da je edinost kristjanov eden od velikih ciljev njegovega papeževanja. Zavzeto nadaljuje »dialog ljubezni« in »dialog resnice«, ki ga je začel njegov predhodnik. Leta 2010 je na 4. postno nedeljo obiskal luteransko (evangeličansko) skupnost v Rimu. Vernike je nagovoril v nemščini, v prostem govoru, in med drugim povedal:

»Za Jezusom hodimo v skupnosti z drugimi, ne posamič in osamljeno. Skupnost je za kristjane bistvena. Nihče ne more živeti sam in tudi nihče ne more verovati sam. Toda to skupnost smo kristjani žalostno zapravili in razbili. Eno Gospodovo pot smo razcepili v več poti. S tem smo zameglili pričevanje, ki bi ga morali dajati svetu. Vendarle pa moramo najprej biti hvaležni za tisto edinost, ki je že dosežena. Mar ni lepo, da moremo danes na to postno nedeljo skupaj moliti, skupaj prepevati, poslušati isto božjo besedo in jo skupaj skušati razlagati in razumeti. Lepo je, ko gledamo pred seboj enega in edinega Kristusa in mu želimo pripadati. S tem že pričujemo ljudem, da je On zares Edini, ki nas je vse poklical in ki mu v globini tudi vsi pripadamo.

Menim, da moramo svetu pokazati predvsem tole: veselje in hvaležnost Gospodu, ki nam vse to podarja; hvaležnost za to, da že obstaja neka resnična edinost, ki more postati še globlja. Ta edinost mora postati naše pričevanje za Kristusovo besedo, za Kristusovo pot. Ob vsej hvaležnosti za že doseženo pa se tu ne smemo zadovoljno ustaviti. V nekaterih bistvenih rečeh pa vendarle še nismo edini, v obhajanju svete evharistije ne moremo piti iz istega keliha, ne moremo stati okoli istega oltarja. To dejstvo nas napolnjuje z žalostjo. Krivdo za to nosimo mi, kristjani. Mi smo zatemnili to pričevanje. To nas mora skrbeti. Ko napredujemo proti večji edinosti, se zavedamo, da nam jo more dati samo Gospod. Edinost, ki bi jo »proizvedli« in »naredili« mi s kakšnim sporazumom, bi bila le človeško delo in zato krhka, kot je krhko vse, kar storimo ljudje. Zato se izročamo njemu, ga skušamo vedno bolj spoznati in ljubiti in prepuščamo njemu, da nas vodi k polni edinosti, za katero ga danes vztrajno prosimo.«

Benedikt XVI. je nagovor sklenil z zahvalo: »Zahvaljujem se vam za to povabilo in za prisrčen sprejem. Zahvaljujmo se Bogu, da smo smeli skupaj moliti in peti. Prosimo drug za drugega in skupaj, da nam Gospod podari edinost in pomaga svetu, da pride do vere.«

Prošnje

Opiramo se na Jezusovo obljubo, da nam bo storil, karkoli ga bomo prosili v njegovem imenu. Zato mu kličimo:

NAJ BOMO POPOLNOMA ENO.

1. Napolni nas z veseljem in upanjem velike noči, da ne bomo nikoli omagali v molitvi in prizadevanju za edinost.
  2. Podpiraj papeža Benedikta, da bo po zgledu apostola Petra potrjeval brate v veri.
  3. Pomagaj današnjim pastirjem Cerkve, da jih bo v vsem vodila ljubezen do Jezusa, dobrega pastirja.
  4. Vsi kristjani smo krščeni v eno Kristusovo telo in smo prejeli enega Duha. Privedi nas k popolni edinosti.
  5. Spomni se vseh pokojnih ekumenskih delavcev in jim daj doseči polnost odrešenja.
- VSEMOGOČNI BOG**, ne vemo prav, kaj in kako je treba prositi. Naj sam Sveti Duh prosi za nas. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Osmi dan (sreda, 25. januarja):

Zedinjeni bomo v Kristusovem kraljestvu

Kdor zmaga, mu bom dal, da sede z menoj na moj prestol (Raz 3,21)

Uvod

Ob sklepu molitvene osmine za edinost kristjanov je naš pogled usmerjen v Kristusovo kraljestvo ob dovrstitvi časov. Njegova zmaga nad grehom, smrtjo in hudobnim duhom nam omogoča, da z upanjem zremo v prihodnost. Zavedamo se, da bo prihodnja edinost v prvi vrsti božji dar, čeprav zahteva človeške napore in molitev. Edinost je sad Kristusove zmage nad vsem, kar nas med seboj razdvaja in ločuje, naša udeležba pri tej zmagi pa bo popolna šele v nebesih.

Prvo berilo: V tvoji roki je, da narediš vse veliko in močno (1 Krn 29,10–13)

Berilo iz Prve kroniške knjige.

Tedaj je David slavil GOSPODA vpričo vsega zbora; David je rekel: »Slavljen GOSPOD, Bog našega očeta Izraela, od vekov na veke! Tvoji, o GOSPOD, so veličina, moč, čast, sijaj in veličastvo. Tvoje je namreč vse, kar je v nebesih in na zemlji. Tvoje, o GOSPOD, je kraljestvo in ti se vzdiguješ kot glava nad vse. Od tebe prihajata bogastvo in slava in ti gospoduješ nad vsem. V tvoji roki sta moč in oblast in v tvoji roki je, da narediš vse veliko in močno. Zdaj torej, naš Bog, se ti zahvaljujemo in slavimo tvoje veličastno ime.

Ps 21: Zahvalna molitev za kraljevo zmago

Odpev: TI SI KRALJ SLAVE.

GOSPOD, kralj se veseli v tvoji moči,
v tvoji zmagi, kako zelo se raduje!

Hrepenenje njegovega srca si mu dal,
prošnje njegovih ustnic nisi odrekel. ODPEV.

Zares, prehitel si ga z blagoslovi dobrega,
na glavo si mu položil krono iz čistega zlata.
Za življenje te je prosil, ti si mu ga podelil:
dolgot dni vekomaj in za vedno. ODPEV.

Velika je njegova slava v tvoji pomoči,
veličastvo in sijaj polagaš nanj.
Zares, postavil si ga v blagoslov za vedno,
osrečil si ga z veseljem svojega obličja. ODPEV

Drugo berilo: Zmagovalec bo sedel z menoj na prestolu (Raz 1,10–11.3,19–22)

Berilo iz Knjige Razodetja.

Na Gospodov dan me je navdal Duh in za seboj sem slišal močan glas, kakor glas trobente, ki je rekel: »Zapiši, kar vidiš, v knjigo in pošlji sedmim Cerkvam. Angelu Cerkve v Laodikeji piši: »Jaz karam in vzgajam vse, ki jih ljubim: bodi torej goreč in se spreobrni. Glej, stojim pred vrati in trkam. Če kdo sliši moj glas in odpre vrata, bom stopil k njemu in večerjal z njim, on pa z menoj. Kdor zmaga, mu bom dal, da sede z menoj na moj prestol, kakor sem tudi sam zmagal in sédel s svojim Očetom na njegov prestol. Kdor ima uho, naj prisluhne, kaj govori Duh Cerkvam.«

Aleluja. Če kdo sliši moj glas in odpre vrata, bom stopil k njemu in večerjal z njim. Aleluja.

Evangelij: Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče (Jn 12,23–26)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Tisti čas je Jezus rekel Andreju in Filipu: »Prišla je ura, da se Sin človekov poveliča. Resnično, resnično, povem vam: Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane sámo; če pa umre, obrodi obilo sadu. Kdor ima rad svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo ohranil za večno življenje. Če kdo hoče meni služiti, naj hodi za menoj, in kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik. Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče.«

Nagovor

Zadnji dan molitvene osmine za edinost spet usmerjamo pogled na konec, ali bolje: na dovršitev sveta, ko bomo končno zares »zedinjeni v Kristusovem kraljestvu«. Vsak dan pri maši tik pred obhajilom molimo za to dokončno edinost Cerkve: »Utrdi jo v miru in jo vodi k popolni edinosti, da se izpolni tvoja volja«. Ta cilj so že dosegli blaženi in svetniki, ki so svetilniki na naši poti. Med njimi je poleg drugih tudi blaženi škof Anton Martin Slomšek, apostol cerkvene edinosti. Takšnim ljudem, ki so v življenju služili Bogu in hodili za Jezusom, velja njegova obljuba: »Kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik. Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče. (...) Kdor zmaga, mu bom dal, da sede z menoj na moj prestol.«

Ob junaških krepostih, ki odlikujejo Slomška, se sveti njegova vnema za edinost kristjanov. Ko je 1851 ustanovil Bratovščino za edinost kristjanov, ji je za nebeška varuha hotel dati sveta brata Cirila in Metoda. Dobro je poznal in zelo spoštoval solunska brata, ki sta v 9. stoletju, v času napetosti med Rimom in Carigradom, s svojim delom med Slovani in s svojim obiskom rimskega papeža odločilno povezovala krščanski Vzhod in Zahod. Bila sta apostola še nerazdeljene Cerkve. Zato ju častita obe Cerkvi. V Ljubljani stoji izjemno lepa srbska pravoslavna cerkev, ki jima je posvečena. Papež Janez Pavel II. ju je 1980 razglasil za sozavetnika Evrope.

Slomšek je v 19. stoletju slovanskim narodom, zlasti slovenskemu, sveta brata znova odkril. Pokazal je na njuno dediščino, v kateri so korenine naše vernosti in kulture. Ob njiju je odkril svoje poslanstvo do slovenskega človeka. Nadaljeval je njuno delo. Z ustanovitvijo molitvene Bratovščine za edinost je prestopil meje svoje škofije in blagodejno posegel v zadeve vesoljne Cerkve, zlasti Cerkve v Evropi.

Slišali smo že, da se Slomšek zaradi nenadne hude bolezni ni mogel udeležiti ustanovitve Bratovščine, zato so duhovniki sprejeli to zamisel kot njegovo duhovno oporoko in se ji množično pridružili. Naslednje leto je papež Pij IX. Bratovščino potrdil. Slomšek je potrditev razglasil s posebnim pismom v slovenskem in nemškem jeziku. S tem so se bratovščini odprla vrata v svet, »eden redkih primerov, ko se je kaj slovenskega izžarelo v svet,« ja zapisal pisatelj Alojz Rebula. Slomškovo misel je sprejela skoraj vsa Evropa, zelo množično so se pridruževali verniki in duhovniki na Moravskem. Ohranjeni sezname pričajo, da so jo sprejeli na vzhodu kristjani v Moskvi, na zahodu v Parizu, na jugu pa v Aleksandriji. Leto dni po Slomškovi smrti je imela že 75 tisoč članov. Ta zedinitvena družba je doživela nov zagon ob koncu 19. stoletja, ko je na Moravskem prevzela ime Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. V Velehradu so zaživel znameniti Velehradski kongresi, ki pomenijo začetek teološkega dialoga med katoličani in pravoslavni, zlasti po prizadevanju našega profesorja Franca Grivca.

To zedinitveno molitveno delovanje je bilo pri nas zelo živo vse do druge svetovne vojne. Po vojni je ostalo dejavno predvsem med rojaki na Tržaškem in Goriškem, kjer ima še danes lepo število zavzetih članov. Slovenski škofje so po osamosvojitvi Slovenije povabili duhovnike in vernike, da Apostolstvo obnovijo. V nekaterih župnijah se je to zgodilo, vabilo k obnovitvi pa še vedno velja.

Morda lahko dobi Apostolstvo v našem času nove poudarke. Predmet molitve bi bila lahko tudi edinost v naših družinah, župnijah in soseskah; nadalje edinost med vsemi, ki bivamo v skupni državi. Molili bi lahko za spravo v našem narodu, nadalje za spravo med narodi nekdanje skupne države na Balkanu. Molitev za edinost bi morala postati nepogrešljiva sestavina v vseh cerkvenih gibanjih in v vseh molitvenih skupinah po naših župnijah.

Prošnje

SVETI DUH, Duh edinosti in različnosti, zaupamo v tvojo moč, v Očetovo ljubezen do nas in v Kristusovo molitev za Cerkev, zato te prosimo:

SVETI DUH, ZEDINI SVOJO CERKEV.

1. Tvoje je kraljestvo, v tvoji roki sta moč in oblast, pri tebi ni nič nemogoče. Uresniči spravo in edinost med vsemi, ki nosimo tvoje ime.
2. Duh edinosti in različnosti, naj prisluhnemo, kaj danes govoriš krščanskim Cerkvam in skupnostim.
3. Daj, da bi prizadevanje velikih mož naše preteklosti za edinost, posebej blaženega Slomška, obrodilo obilo sadu.
4. Uresniči popolno spravo med ljudmi in narodi na Balkanu, da se bodo ozdravile rane sovraštva.
5. Naj nad vse cenimo Gospodov dan in čudoviti zakrament evharistije, ki označuje in uresničuje edinost Cerkve.

NEBEŠKI OČE, tvoja dobrotja traja vekomaj. Svoje upanje polagamo vate, ki si nas ustvaril in odrešil in nam na veke ohranjaš svojo zvestobo. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Uvod v ekumensko bogoslužje Božje besede

»Vsi bomo spremenjeni v moči zmage našega Gospoda Jezusa Kristusa« **(1 Kor 15,51–58)**

Ekumensko bogoslužje za molitveno osmino 2012 prihaja s Poljske. Ekumenska skupina je sestavila liturgijo, ki se opira na izkušnjo poljskih kristjanov, ki so v zgodovini doživljali vesele in žalostne dogodke. Zgodovina Poljske je zaznamovana z vrsto porazov, zmag, vdorov tujih sil, delitev dežele in zatiranja s strani tujih sil in sovražnih sistemov. Za to zgodovino je značilno nenehno prizadevanje za to, da bi odvrgli jarem sužnosti in dosegli svobodo.

Tema bogoslužja je vzeta iz Prvega pisma Korinčanom (15,51–58), ki govori o preoblikujoči moči, ki jo ima vera v Kristusa, zlasti v zvezi z našo molitvijo za vidno edinost Cerkev, ki je Kristusovo telo. Ko molimo in si prizadevamo za polno vidno edinost Cerkev, bomo – skupaj z veroizpovednimi izročili, ki jim pripadamo – spremenjeni, preoblikovani in upodobljeni po Kristusu. Ta pogled v prihodnost je obetaven, a nas utegne nekoliko prestrašiti. Edinost, za katero molimo, bo morda zahtevala prenovno obliko cerkvenega življenja, ki so nam domače. Te edinosti ne moremo opisati zgolj s »prijetnimi« pojmi, kot sta prijateljstvo in sodelovanje. Edinost zahteva pripravljenost, da odpravimo medsebojno tekmovalnost. Drug drugemu se moramo odpreti, prinesiti svoje darove in prejemati darove od drugih. Le tako bomo zares vstopili v novo življenje v Kristusu, ki je edina resnična zmaga.

Potek bogoslužja

Bogoslužje ima naslednje dele: 1. uvodni del, 2. branje božje besede, 3. molitev za edinost in preoblikovanje, 4. sklep

1. Uvodni del

Medtem ko se poje vstopna pesem, lahko – v skadu s krajevnimi navadami – prinesemo primerne simbole in jih postavimo spredaj. Voditelj bogoslužja pozdravi zbrane vernike in izrazi dobrodošlico predstavnikom in vernikom drugih krščanskih skupnosti. Sledi uvodna molitev in kesanje (Gospod, usmili se).

2. Branje božje besede

Beremo tri svetopisemske odlomke. Berilo iz 1 Kor je bistveno, ker prinaša osrednjo misel bogoslužja. Sledi nagovor (homilija) in izpoved vere.

3. Molitev za edinost in preoblikovanje

V prošnjah za različne potrebe naj bo poudarek na edinosti in preoblikovanju različnih situacij. Prošnjam sledi »znamenje miru in sprave«.

Znamenje miru in podelitev oblatov (poljsko: opłatki)

Na Poljskem se ohranja običaj, da verniki drug z drugim delijo poseben oblat; to napravijo v družinah, preden zaužijejo večerjo na sveti večer in potem v božičnih praznikih, ko se srečujejo v cerkvi in celo pri delu. Ta običaj je Poljakom v domovini in tujini tako pri srcu, da se ohranja med ljudmi različnih veroizpovedi in celo med neverujočimi. Vsakdo prejme en oblat, od njega odlomi košček in ga deli z drugim ter obenem prejme košček od drugega. S tem obenem izrazi praznično voščilo. Ta podelitev izraža edinost, ljubezen in odpuščanje med ljudmi ob prazniku prihoda Odrešenika. Čeprav ne gre za evharistični kruh, spominja nanj in je znamenje navzočnosti Jezusa Kristusa, ki je bil rojen v »Hiši kruha« (Betlehemu) in je

postal za nas kruh življenja. Če ni na voljo oblatov, lahko rabimo hlebčke kruha. – Pozdrav miru in sprave naj bo po krajevni navadi.

4. Sklep

Sklep prinaša molitev, ki izraža našo zavezanost in se naslanja na glavne misli osmerih dni. Bogoslužje se konča z blagoslovom.

Ekumensko bogoslužje Božje besede

1. Uvodni del

Vstopna pesem

Voditelj: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vsi: Amen.

Voditelj: Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, ljubezen Boga Očeta in občestvo Svetega Duha naj bo z vami vsemi.

Vsi: In s tvojim duhom.

Pozdrav navzočih

(pozdravu lahko sledi kratek uvod v glavno misel bogoslužja)

Voditelj: Glejte, skrivnost vam povem: vsi ne bomo zaspali, vsi pa bomo spremenjeni.

Vsi: Hvala Bogu, ki nam daje zmago po našem Gospodu Jezusu Kristusu.

Voditelj: Bog je Zmagovalec po Jezusu Kristusu.

Zmaga zahteva napore in boj. Ko molimo in si prizadevamo za polno vidno edinost Cerkve, bomo – skupaj z veroizpovedmi, ki jim pripadamo – spremenjeni, preoblikovani in upodobljeni po Kristusu. Kristjani se želimo tega dela lotiti skupaj, v ponižnosti in brez občutka zmagoslavja, v služenju Bogu in bližnjemu, kakor nam je pokazal Jezus Kristus. Za takšnega duha ponižnosti bomo prosili Boga, ko si prizadevamo za edinost.

Uvodna molitev

Voditelj: Vsemogočni Bog, po Jezusu nam govoriš: kdor hoče biti prvi med vami, naj bo vsem služabnik. Prihajamo predte in vemo, da si postal zmagovalec preko nemoči križa. Prosimo te, naj bomo kristjani eno. Ponižno priznavamo, da je edinost dar tvojega Duha. S tem darom nas spreminjaj in preoblikuj, da bomo bolj podobni tvojemu Sinu Jezusu Kristusu, ki s teboj živi in kraljuje vekomaj.

Vsi: Amen.

Spokorni obred

Voditelj: Vsemogočni Bog, kljub edinosti, ki jo prejemamo v Kristusu, vztrajamo v needinosti. Gospod, usmili se.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Ko poslušamo tvoj evangelij, često zakrknemo svoja srca. Kristus, usmili se.

Vsi: Kristus, usmili se.

Voditelj: Ne uspe nam, da bi ti služili v bratih in sestrah. Gospod, usmili se.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Neposlušnost Adama in Eve nam je prinesla trpljenje in smrt. Stvarstvo je ranjeno in zaznamovano z zlom. Kristus, usmili se.

Vsi: Kristus, usmili se.

Voditelj: Usmili se nas, vsemogočni Bog, odpusti nam naše grehe in nas privedi v večno življenje.

Vsi: Amen.

2. Branje božje besede

Prvo berilo: Gospod Bog je moja moč (Hab 3,17–19)

Berilo iz knjige preroka Habakuka.

Molitev preroka Habakuka: »Smokva ne bo cvetela in na trtah ne bo grozdja, pridelek oljke bo odpovedal in polja ne bodo dajala živeža, drobnica bo izginila iz staj in v hlevih ne bo živine. Vendar se bom veselil v GOSPODU, se radoval v Bogu moje rešitve. Gospod BOG je moja moč, dela mi noge kakor košutam in mi daje stopiti na moje višine.«

Ps 136: Božja dobrota traja vekomaj

Odpev: BOŽJA DOBROTA TRAJA VEKOMAJ.

Zahvaljajte se GOSPODU, ker je dober,
ker na veke traja njegova dobrota.
Zahvaljajte se Bogu bogov,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Zahvaljajte se Gospodu gospodov,
ker na veke traja njegova dobrota;
njemu, ki je sam storil velike čudeže,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Spomnil se nas je v naši nizkosti,
ker na veke traja njegova dobrota;
in nas je iztrgal našim nasprotnikom,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

On daje kruha vsemu mesu,
ker na veke traja njegova dobrota;
zahvaljajte se Bogu nebes,
ker na veke traja njegova dobrota. ODPEV.

Drugo berilo: Vsi bomo spremenjeni (1 Kor 15,51–58)

Berilo iz Prvega pisma apostola Pavla Korinčanom.

Bratje in sestre.

Glejte, skrivnost vam povem: vsi ne bomo zaspali, vsi pa bomo spremenjeni, hipoma, kakor bi trenil z očesom, ob glasu poslednje trobente. Zdonela bo namreč in mrtvi bodo vstali nepropadljivi in mi bomo spremenjeni. Kajti to, kar je propadljivo, si mora obleči nepropadljivost, in kar je umrljivo, obleči neumrljivost. Ko pa si bo to, kar je propadljivo, obleklo nepropadljivost, in to, kar je umrljivo, obleklo neumrljivost, tedaj se bo izpolnila beseda, ki je zapisana: Smrt je použita v zmagi. Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo? Želo smrti je greh, moč greha pa je postava. Hvala torej Bogu, ki nam daje zmago po našem Gospodu Jezusu Kristusu. Zato, moji ljubi bratje, bodite stanovitni, neomahljivi, nadvse uspešni v Gospodovem delu, ker veste, da vaš trud v Gospodu ni prazen.

Aleluja. Oče, daj, da bodo vsi eno, kakor ti, oče, v meni in jaz v tebi. Aleluja.

Evangelij: Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče (Jn 12,23–26)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Tisti čas je Jezus rekel Andreju in Filipu: »Prišla je ura, da se Sin človekov poveliča. Resnično, resnično, povem vam: Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane sámo; če pa umre, obrodi obilo sadu. Kdor ima rad svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo ohranil za večno življenje. Če kdo hoče meni služiti, naj hodi za menoj, in kjer sem jaz, tam bo tudi moj služabnik. Če kdo meni služi, ga bo počastil Oče.«

Pridiga (nagovor)

Pesem ali instrumentalna glasba ali tihota

Veroizpoved (molimo apostolsko ali nicejsko-carigrajsko veroizpoved)

Pesem (med pesmijo prinesejo v ospredje oblate in jih položijo na oltar ali mizo)

3. Molitev za edinost in preoblikovanje

Voditelj: Zedinjeni smo v Kristusu, ki nam daje zmago. Prosimo Boga:

Za Cerkev, Kristusovo telo, da bi zaživel tisto edinost, ki jo prejemo od Svetega Duha.

Bog, ki si naša moč: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za voditelje kršanskih Cerkva, da bi zvesto iskali edinost, h kateri smo poklicani vsi kristjani. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za narode sveta, da bi živeli v miru med seboj in si prizadevali za pravičnost za vse ljudi. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za vse ljudi, da bi bili dobri oskrbniki in varuhi zemlje. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za nas vse, preoblikuj nas, da bomo drug drugemu dobri in skrbni sosedje. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za bolne in trpeče, olajšaj njihovo trpljenje in ozdravi jih s svojo zdravilno navzočnostjo, če je takšna tvoja sveta volja. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za družine, da bi njihovi boji in veselje našli izpolnitev v tvoji ljubezni. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Za umirajoče, naj jih tvoja navzočnost potolaži in ohrabri. Bog, ki si naša moč:

Vsi: Preoblikuj nas s svojo milostjo.

Voditelj: Gospod, ostani v naši sredi in nam podeli edinost in mir.

Vsi: Amen.

Očenaš

Voditelj: Ko so učenci vprašali Jezusa, kako naj molijo, jim je odgovoril: Kadar molite, recite:

Vsi: Oče naš ... (recitiramo ali pojemo)

Pozdrav miru in razdelitev oblata

Voditelj lahko takole pojasni to kretnjo:

Na Poljskem se ohranja običaj, da verniki za božič drug z drugim delijo poseben oblat (poljsko: *optatek*) doma in v cerkvi. Vsakdo prejme en oblat. Verniki si ga med seboj delijo tako, da odlomijo košček za druge in od drugih prejmejo košček in ga zaužijejo. S tem obenem izrazijo praznična voščila. Ta podelitev izraža edinost, ljubezen in odpuščanje. Vabimo vas, da napravite to tudi pri tem bogoslužju v znamenje miru in edinosti.

Voditelj: Gospodov mir bodi vedno z vami.

Vsi: In s tvojim duhom.

Voditelj: V znamenje miru, sprave, spoštovanja in ljubezni si podajmo roke.

4. Sklep

Pesem (med petjem je lahko nabirka za kakšen ekumenski namen)

Molitev zaveze

Voditelj: Spomnimo se, kaj piše apostol Pavel v Prvem pismu Korinčanom: »Hvala Bogu, ki nam daje zmago po našem Gospodu Jezusu Kristusu. Zato, moji ljubi bratje, bodite stanovitni, neomahljivi, nadvse uspešni v Gospodovem delu, ker veste, da vaš trud v Gospodu ni prazen.«

Hvala Gospodu, ki nas vodi po poti edinosti! Oče, v tem tednu molimo za našo globljo edinost v Kristusu. On je premagal smrt in nas poklical k novemu življenju v Duhu. Zato prosimo:

Voditelj: Spremenjeni smo v moči Kristusa - služabnika -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo po potrpežljivem pričakovanju Gospoda -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo v moči trpečega Božjega služabnika -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo v moči Gospodove zmage nad zlom -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo v moči miru, ki nam ga daje Vstali Gospod -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo v moči zveste Božje ljubezni -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Spremenjeni smo v moči Dobrega Pastirja -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Voditelj: Zedinjeni bomo v Kristusovem kraljestvu -

Vsi: Pošlji nas in skupaj se bomo odpravili na pot!

Blagoslov in odslovitev

(Blagoslov podelijo vsi navzoči predstavniki Cerква v tej ali drugačni obliki):

Voditelj: Gospod z vami.

Vsi: In s tvojim duhom.

Voditelj: Blagoslovi naj vas Gospod in vas varuje.

Vsi: Amen.

Voditelj: Razjasni naj svoj obraz nad vami in vam bodi milostljiv.

Vsi: Amen.

Voditelj: Obrne naj svoje obličje k vam in vam da svoj mir.

Vsi: Amen.

Voditelj: To naj vam podeli vsemogočni Bog, Oče in Sin in Sveti Duh.

Vsi: Amen.

Voditelj: Pojdite v miru.

Vsi: Bogu hvala.

Sklepna pesem

Dodatni viri za oblikovanje bogoslužja

Naslednje molitve so prirejene na temo vsakega od osmih dni. Lahko jih dodamo molitvam posameznega dne.

Prvi dan

Zmagovalec, ki služi

Voditelj: Neposlušnost Adama in Eve nam je prinesla trpljenje in smrt. Stvarstvo je ranjeno in zaznamovano z zlom. Gospod, usmili se.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Ko poslušamo tvoj evangelij, često zakrknemo svoja srca. Kristus, usmili se.

Vsi: Kristus, usmili se.

Voditelj: Ne uspe nam, da bi ti služili v bratih in sestrah. Gospod, usmili se.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Usmili se nas, vsemogočni Bog, odpusti nam naše grehe in nas privedi v večno življenje.

Vsi: Amen.

Drugi dan

Spremenjeni smo, ko potrpežljivo čakamo Gospoda

Voditelj: Gospod, prosimo te, da bi znali gledati na svoje življenje v luči tvoje modrosti.

Vsi: Prosimo te, sliši nas.

Voditelj: Prosimo te za božji dar potrpežljivosti v trenutkih, ko človeška pravičnost odpove.

Vsi: Prosimo te, sliši nas.

Voditelj: Prosimo te, da bi znali moliti in čakati v trenutkih, ko nam lahko samo tvoj dar pomaga v potrebi.

Vsi: Prosimo te, sliši nas.

Voditelj: O Bog, poslušaj nas, ko kličemo. Naj spoznamo polnost tvoje pravičnosti. Po Kristusu, našem Gospodu.

Vsi: Amen.

Tretji dan

Spremenjeni smo v moči trpečega Božjega služabnika

Voditelj: Tvoj križ, Gospod, je znamenje zmage. Molimo te, Kristus, in te hvalimo.

Vsi: Ker si s svojim križem svet odrešil.

Voditelj: Tvoj križ, Gospod, je drevo življenja in prestol milosti. Molimo te, Kristus, in te hvalimo.

Vsi: Ker si s svojim križem svet odrešil.

Voditelj: Tvoj križ, Gospod, je znamenje sočutja in upanja. Molimo te, Kristus, in te hvalimo.

Vsi: Ker si s svojim križem svet odrešil.

Voditelj: Gospod, umrl si na križu, da bi zbral v eno razkropljene božje otroke. Naj premišljevanje tvojega križa spremeni naš pogled na trpljenje. Ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Četrty dan

Spremenjeni smo v moči Gospodove zmage nad zlom

Voditelj: Nastop Božjega kraljestva pomeni poraz satanovega kraljestva. Jezus premaga skušnjavca v puščavi in osvobaja ljudi oblasti hudih duhov. S tem nam daje predujem velike zmage, ki nastopi ob uri njegovega trpljenja. Vladar tega sveta je izgnan. V zadnji prošnji očenaša – Reši nas hudega! – prosimo Boga, da razodene zmago, ki jo je Kristus že pridobil. V skladu s to prošnjo kličemo: **Reši nas, o Gospod!**

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Vsega hudega -

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Vsega greha -

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Skušnjav hudega duha -

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Sovraštva in vse zle volje -

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Večne smrti -

Vsi: Reši nas, o Gospod!

Voditelj: Reši nas, Gospod, vsega hudega in nas podpiraj v svoji milosti, ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Peti dan

Spremenjeni smo v moči miru, ki ga podarja vstali Gospod

Voditelj: Prosimo vstalega Gospoda za kristjane in za vse ljudi sveta: **Podeli nam svoj mir!**

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Podari vsem narodom blagoslov miru.

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Podpiraj tiste, ki se trudijo za vidno edinost tvoje Cerkve.

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Milostno poglej na tiste, ki si jih poklical za pastirje svoje črede.

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Utrdi vezi ljubezni med zakonci.

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Uresniči spravo znotraj družin, sosesk in narodov.

Vsi: Podeli nam svoj mir!

Voditelj: Gospod, ostani v naši sredi in podeli nam edinost in mir, ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Šesti dan

Spremenjeni smo v moči zveste Božje ljubezni

Voditelj: Njemu, ki je edini vreden naše vere, kličemo: **Verujem! – Amen.**

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: V enega Boga Očeta, Sina in Svetega Duha.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: V Božjega Sina, ki se je učlovečil.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: V njegovo smrt, vstajenje in vnebohod.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: V dar Svetega Duha.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: Da bo Kristus spet prišel v slavi.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: Da je njegova milost močnejša od greha.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: Da je ljubezen močnejša od sovraštva in smrti.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: V vstajenje mrtvih in v življenje prihodnjega veka.

Vsi: Verujem! – Amen.

Voditelj: Gospod, glej na vero svoje Cerkve na tem zemeljskem romanju. Vodi svoje otroke, dokler ne bodo ugledali sijaja tvojega veličastva iz obličja v obličje, ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Sedmi dan

Spremenjeni smo v moči Dobrega pastirja

Voditelj: Gospod nas ni zapustil. Tudi kadar hodimo v temni dolini, se ne bojimo, ker nas vodi dobri Pastir. Zato mu kličimo: **Hvala ti, Gospod!**

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Za življenje in za vse darove, s katerimi nas krepiš.

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Za dar tvoje besede.

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Za vztrajnost v veri.

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Za žive pričevalce tvojega evangelija.

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Za vse brezštevne darove, ki se jih ne zavedamo.

Vsi: Hvala ti, Gospod!

Voditelj: Hvala ti, Gospod, za vse tvoje darove. Hrabrijo nas, da vztrajamo na poti in ne omagamo v duhovnem boju. Ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Osmi dan

Zedinjeni bomo v Kristusovem kraljestvu

Voditelj: Poslušajmo odlomek iz neke starodavne homilije:

Nebeški prestol je pripravljen, služabniki čakajo za strežbo, poročna soba je urejena, hrana je pripravljena, večno bivališče je okrašeno, večni zakladi so odprti in nebeško kraljestvo, ki je pripravljeno od stvarjenja sveta, je odprto.

Voditelj: Ko hrepenimo po tem, da bi bili s Kristusom, ga počastimo in vzklikajmo: **Slavljen in poveličevan vekomaj!**

Vsi: Slavljen in poveličevan vekomaj!

Voditelj: Gospod časov in večnosti -

Vsi: Slavljén in povelíčevan vekomaj!
Voditelj: Prvorojeni vstalih od mrtvih -
Vsi: Slavljén in povelíčevan vekomaj!
Voditelj: Ti, ki imaš ključe smrti in podzemlja -
Vsi: Slavljén in povelíčevan vekomaj!
Voditelj: Ti, ki si Gospod gospodov in Kralj kraljev.
Vsi: Slavljén in povelíčevan vekomaj!
Voditelj: Ti, ki si bil, ki si in ki boš prišel.
Vsi: Slavljén in povelíčevan vekomaj!

Poljska in njen ekumenski okvir

Osnovni podatki

Poljska – njeno uradno ime je Republika Poljska – leži v Srednji Evropi in na severu sega do Baltskega morja. Na zahodu meji na Nemčijo, na jugu na Češko republiko in Slovaško, na vzhodu na Ukrajino in Belorusijo, na severovzhodu na Litvo in na severu na Rusijo (Kaliningradska Oblast). Na Baltiku teče njena morska meja z Dansko in Švedsko.

Po površini (312.700 km²) je deveta največja država v Evropi in ima prek 38 milijonov prebivalcev. Glavno mesto je Varšava. Skoraj 97% prebivalstva so Poljaki. Do leta 1939 so eno tretjino prebivalstva predstavljale narodnostne manjšine. Med 2. svetovno vojno je umrlo ok. šest milijonov ljudi (vključno s 3.5 milijoni Judov, pokončanih med holokavstom). Danes le nekaj odstotkov prebivalstva pripada etničnim manjšinam. Najštevilnejši so Ukrajinci, Belorusi, Nemci (imajo zastopstvo v parlamentu), Roma, Litovci, Slovaki in Čehi.

Uradni jezik je poljski, ki spada k družini slovanskih jezikov. Ustava zagotavlja narodnostnim manjšinam rabo lastnega jezika. V 19. stoletju se je začelo izseljevanje iz gospodarskih in političnih razlogov. Okoli 15 milijonov Poljakov je moralo zapustiti domovino. Dandanes so najštevilnejše skupnosti Poljakov v Združenih državah Amerike, v Nemčiji, Braziliji, Franciji in Kanadi.

Zgodovinski oris

Kršćanstvo na Poljskem se ponaša z več kot tisočletno zgodovino. Prve krščanske skupnosti so zrasle kot sad misijonskega delovanja sv. Cirila in Metoda. Cerkveno življenje se je organiziralo med vladanjem prvega zgodovinskega voditelja Mieška (Mieszko) iz družine Piastov, ki je združila slovanska plemena v porečju reke Visle. Mieško je prejel krst leta 966. To leto se šteje kot leto ustanovitve poljske države.

Prva nadškofija, ki je bila cerkvenopravno neodvisna, je bila ustanovljena v mestu Gniezno leta 1000. Takrat so se na kongresu ob grobu škofa in mučenca sv. Vojteha sestali trije vladarji, nemški, češki in poljski. Boleslav Hrabri je leta 1025 postal prvi poljski kronani kralj. Razširil je državne meje in podpiral delovanje misijonarjev. Od vsega začetka so se v poljske dežele naseljevali tujci in tu našli primerne razmere za bivanje. Najprej so bili to Judje (Karaiti) (od 12. stol. dalje) in muslimanski Tatari (od 14. stol. dalje).

Petnajsto in šestnajsto stoletje pomenita zlato dobo poljske zgodovine, dobo največjega političnega, gospodarskega in kulturnega razcveta. V tem času so Poljsko dosegle ideje reformacije. Naukom Martina Luthra so bili bolj naklonjeni meščani, naukom J. Kalvina in H.

Zwinglyja pa aristokracija (bivši knezi). Medtem ko so se zahodne dežele zapletale v uničujoče verske vojne, se je Poljska odlikovala s precejšnjo versko strpnostjo in postala zatočišče za protestantske disidente. V 17. stoletju je sledila protireformacija, ko so protestanti izgubili politične pravice in so se morali Arijanci (Poljski bratje) izseliti. Razvoj poljskega protestantstva je bil s tem zavrt ali celo ustavljen. Leta 1791 je poljski parlament (sejm) razglasil ustavo (drugo, pred njo so to storile samo Združene države Amerike), ki je zagotavljala svobodo veroizpovedi in verske dejavnosti.

V letih med 1772 in 1795 je bila Poljska kar trikrat razdeljena med velesilami Prusijo, Rusijo in Avstrijo in zato kar 123 let dežela ni obstajala na zemljevidu Evrope. Poljaki so si skušali vnovič pridobiti neodvisnost v vrsti narodnih vstaj (Kościuszkova vstaja 1791, novembrska vstaja 1830, pomlad narodov 1848, januarska vstaja 1863 in revolucija med prvo svetovno vojno). Poljska je dosegla svobodo in neodvisnost šele leta 1918.

V času med obema vojnama (1918–1939) je Poljska znova vzpostavljala samostojnost po pogubni politiki, ki so jo izvajale države ob delitvah in po razdejanju prve svetovne vojne. Kratko obdobje neodvisnosti (20 let) je zaznamovala hitra rast. Poljska se je uspešno postavila na noge po svetovni gospodarski krizi 1920–1930. Industrija je uspevala, uvedli so splošno izobraževanje in vzpostavljeni so bili pogoji za razvoj znanosti in kulture.

Eno najnesrečnejših obdobj poljske zgodovine je bila 2. svetovna vojna (1939–1945). Ko je nacistična Nemčija napadla deželo 1. septembra 1939, so se Poljaki šest tednov bojevali proti daleč močnejši vojaški sili okupatorja. Položaj se je še poslabšal, ko je 17. septembra 1939 sovjetska Rdeča armada priključila vzhodne dele Poljske Sovjetski zvezi. Na ozemlju, ki so ga zasedli Nemci, se je oblikovala odporiška domovinska vojska in tajne državne strukture. Aprila 1943 se je začela vstaja v varšavskem getu (v zaprtem judovskem okrožju). Celotno judovsko četrt so načrtno požgali in zravnali z zemljo. Avgusta 1944 je glavno mesto zajela varšavska vstaja, pri kateri je bilo pobitih okoli 200.000 vstajnikov in civilistov. Ko so vstajo zadušili, so preostale prebivalce preselili. Nacisti so porušili 95% glavnega mesta.

Poljski vojaki so se bojevali na več frontah po vsem svetu: na Norveškem, v Angliji, Italiji, Nizozemski, v Sovjetski zvezi, na Srednjem Vzhodu in v Afriki. Po vojni so Združene države, Velika Britanija in Sovjetska zveza podpisale sporazuma na Jalti in v Potsdamu. Na podlagi teh sporazumov je Poljska prišla v območje sovjetskega vpliva in postala komunistična republika. Meje so bile vnovič premaknjene. Sovjetska zveza si je prisvojila vzhodna področja, zahodna meja pa je potekala po rekah Odri in Nisi. Obe omenjeni odločitvi sta imeli daljnosežne politične, gospodarske, družbene in verske posledice. Milijoni ljudi različnih narodnosti so bili prisilno preseljeni ali izgnani.

Ob koncu sedemdesetih let je država doživljala gospodarski zlom. Celotno Poljsko so preplavile stavke in rastoče nezadovoljstvo je privedlo do oblikovanja močnega družbenega in političnega gibanja. Leta 1980 je nastal neodvisni sindikat Solidarnost, ki je imel ok. deset milijonov članov. Vodil ga je Lech Walesa. Politične spremembe v Sovjetski zvezi (perestrojka), močan sindikat in gibanje za neodvisnost – vse to je prispevalo k demokratičnim spremembam v Evropi in prineslo Poljski državi suverenost. Leta 1989 se je politični sistem preoblikoval v parlamentarno demokracijo z vrnitvijo k tržnemu gospodarstvu. Izpeljali so prve parlamentarne volitve in nastale so nove politične stranke in zunajvladne organizacije. Leta 1999 se je Poljska pridružila mednarodnim strukturam za varnost (NATO) in za gospodarsko izmenjavo (WTO, OECD). Od leta 2004 je članica Evropske unije, kateri je tudi predsedovala od julija do decembra 2011.

Verski položaj

Najštevilnejša Cerkev na Poljskem je Rimskokatoliška Cerkev, ki ji pripada ok. 95% prebivalstva. Skozi stoletja je igrala pomembno vlogo pri ohranitvi poljske narodne istovetnosti in neodvisnosti, zlasti v obdobju delitev (1772–1918) in pod komunizmom (1945–1989). Izvolitev poljskega papeža leta 1978 je imela velikanski pomen za družbene in politične spremembe. Janez Pavel II. (umrl je 2005) je bil znan po vsem svetu kot zagovornik spoštovanja do drugih verstev, miru med narodi, človeškega dostojanstva in svobode.

Druga največja Cerkev je Poljska pravoslavna Cerkev, ki ji pripada ok. 550.000 vernikov. Njeni začetki so tesno povezani z misijonskim delovanjem sv. Cirila in Metoda v 9. stoletju. Pravoslavje je vedno zaznamovalo versko podobo dežele. Od 1925 ima Poljska pravoslavna Cerkev status avtokefalne Cerkve.

Leta 1596 je na temelju cerkvenega zedinjenja v mestu Brest (Brest-litovska unija) večje število pravoslavnih duhovnikov in vernikov priznalo papeža kot poglavarja Cerkve in sprejelo katoliške verske resnice, pri tem pa so ohranili bizantinski obred. S tem je nastala Grškokatoliška Cerkev (unijati), ki šteje danes ok. 100.000 vernikov.

Evangeličansko-luteranska Cerkev (ok. 75.000 vernikov) in Evangeličanska reformirana (kalvinska) Cerkev (ok. 3.500 vernikov) izhajata iz reformacije v 16. stoletju. Evangeličanska metodistična Cerkev (ok. 5.000 članov) in Zveza baptistov (ok. 5.000 članov) obstajata na Poljskem od 19. stol. dalje. Dve cerkveni skupnosti sta nastali ob prehodu iz 19. v 20. stoletje in pripadata družini Starokatoliških Cerkva: to sta Mariavitska Cerkev in Poljska katoliška Cerkev. Starokatoliška Mariavitska Cerkev (ok. 25.000 vernikov) se je ločila od Rimskokatoliške Cerkve leta 1906. Poljska katoliška Cerkev pa je nastala med poljskimi pregnanci v Ameriki. Šteje ok. 22.000 članov in pripada Utrechtski uniji.

Na Poljskem delujejo še druge protestantske Cerkve: Binkoštna Cerkev, Adventistična Cerkev sedmega dne, Družina krščanskih Cerkva in Cerkev evangeličanskih kristjanov. Nekatere od teh so pridružene Evangeličanski (ali: Evangelikalni) zvezi. Navzoče so še nekatere druge verske skupine: Zveza judovskih verskih skupnosti, Karaitska verska zveza in Islamska verska zveza.

Ekumenski položaj

V prejšnjih stoletjih je bila Poljska precej bolj raznolična, kar zadeva veroizpovedi. Ponašala se je z dolgo tradicijo svobode, verske strpnosti in ekumenskega sodelovanja. Sedanja verska pokrajina je sad mnogih zgodovinskih dogodkov, zlasti 2. svetovne vojne, spremljajočih premikov meje in množičnih preseljevanj.

Zgodovinska tradicija ekumenizma na Poljskem sega nazaj v 16. stoletje. Leto 1570 zaznamuje pomemben dogodek, ko so luterani, kalvinci in češki husiti podpisali soglasje v Sandomierz-u. Leta 1777 so luterani in kalvinci stopili v unijo. V letih 1828–1849 sta obe veroizpovedi imeli skupen konzistorij.

Prva organizacija, ki je povezovala denominacije na Poljskem, je bila poljska veja Svetovne zveze za širjenje prijateljstva med narodi, ki je nastala 1923 po posredovanju Cerkva. Na začetku je tej poljski veji pripadalo šest Cerkva iz luteranske, reformirane in zedinjene

(United) tradicije. Razreševali so sporne medsebojne zadeve in se vključevali v skupne dejavnosti. Ko se je Poljska avtokefalna pravoslavna Cerkev leta 1930 pridružila Uniji, je bilo omogočeno zgodovinsko srečanje obeh ločenih krščanskih izročil – evangeličanske in pravoslavne – v skupni organizaciji.

Med 2. svetovno vojno (1942) je nastal Začasni ekumenski svet. Sestavil je ekumensko »Veroizpoved poljskih kristjanov« (Poljsko veroizpoved), v kateri so formulirana dogmatična načela, ki jih pojmujejo kot skupno dobro.

Leta 1945 so predstavniki petih protestantskih Cerkev – Evangeličansko-luteranske, Evangeličanske reformirane, Evangeličanske metodistične Cerkve, Zveze baptistov in Evangeličanskih kristjanov – oblikovali skupno uradno telo pod imenom Svet protestantskih Cerkev v republiki Poljski; predseduje mu Konstanty Najder, generalni superintendent Metodistične Cerkve.

Poljski ekumenski svet je bil uradno ustanovljen 15. novembra 1946 v Varšavi. Delegati so prihajali iz 12 veroizpovedi. Za predsednika je bil izvoljen Zygmunt Michelis (1890–1977) iz Evangeličansko-luteranske Cerkve. Do konca šestdesetih let so imeli odnosi med Poljskim ekumenskim svetom in Rimskokatoliško Cerkvijo neuradni značaj. Vendar so številni katoličani, tako duhovniki kot laiki, sodelovali pri bogoslužjih v okviru molitvene osmine za krščansko edinost, ki so jo organizirale članice Sveta.

Prvo ekumensko bogoslužje v katoliški cerkvi, ki so ga pripravili pred 2. vatikanskim koncilom z udeležbo predstavnikov drugih veroizpovedi, je bilo 10. januarja 1962 v cerkvi sv. Martina v Varšavi. Letos (2012) obhajamo petdesetletnico tega dogodka.

Leta 1974 je nastal mešani odbor Poljskega ekumenskega sveta in Odbor škofovske konference za ekumenizem. Omogočal je vzpostavitev uradnih stikov med Rimskokatoliško Cerkvijo in Svetom. Leta 1977 je Mešani odbor vzpostavil še pododbor za dialog, ki je bil zadolžen za pogovore o teoloških vprašanjih.

Dvajset let kasneje (1997) sta Poljska škofovska konferenca in Poljski ekumenski svet na temelju dotedanjega sodelovanja ustanovila Odbor za dialog. Pomemben sad tega sodelovanja je bil podpis dokumenta z naslovom »Zakrament krsta kot znamenje edinosti« v letu 2000. V njem podpisniki zagotavljajo medsebojno priznavanje veljavnosti krsta.

Od leta 2000 dalje Odbor za dialog preučuje vprašanje mešanih zakonov. Leta 2009 je predstavil ekumenski osnutek besedila.

Svetopisemska družba na Poljskem je pripravila izid ekumenskega prevoda Nove zaveze in Psalmov (2001). Pri prevajanju je sodelovalo enajst Cerkev. V pripravi je tudi ekumenski prevod Stare zaveze.

Letos (2012) je že petnajstič po vrsti izšla brošura za molitveno osmino. Pripravili so jo predstavniki Poljskega ekumenskega sveta in Rimskokatoliške Cerkev. Leta 2009 je izšla knjiga »Na poti h Kristusu. Krščanske Cerkev na Poljskem govorijo o sebi«. Tu se v skupni publikaciji predstavljajo Cerkev, ki so članice Sveta ter katoliška Cerkev; to se je zgodilo prvič v povojni zgodovini Poljske.

Omembe vredno je dejstvo, da sta se Janez Pavel II. in Benedikt XVI. ob ekumenskih molitvah med njunima romanjema na Poljsko srečala z duhovniki in verniki Cerkev, ki so članice Poljskega ekumenskega sveta. Danes pripada temu Svetu sedem Cerkev: Poljska avtokefalna pravoslavna Cerkev, Poljska katoliška Cerkev, Starokatoliška Mariavitska Cerkev, Evangeličansko-luteranska Cerkev, Evangeličanska reformirana Cerkev, Evangeličanska metodistična Cerkev ter Poljska baptistična zveza. Svetopisemska družba na Poljskem in Socialno združenje poljskih katoličanov imata status pridruženih članov.

Opomba

Izvirno gradivo je dostopno na naslednjih internetnih straneh:

<http://www.oikoumene.org/en/programmes/unity-mission-evangelism-and-spirituality/spirituality-and-worship/week-of-prayer-for-christian-unity.html>

http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/chrstuni/sub-index/index_weeks-prayer.htm

Svetopisemsko besedilo je vzeto iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP). Copyright © 1996, 1997 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Odgovarja: škof dr. Jožef Smej, predsednik Komisije za ekumenizem pri SŠK.